

Četvrtak, 8. decembar 2005.

Svedok Krsman Jelić

Svedok Janoš Sel

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.03 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice), možete da nastavite sa unakrsnim ispitivanjem.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče smo se bavili Kotlinom (Kotline) i sudija Bonomi (Bonomy) je postavio jedno pitanje, a ja bih hteo da završim sa Kotlinom i da postavim još neka pitanja na kraju. Gospodine Jeliću, juče sam vam postavio neka pitanja i sećate se da se radilo o 17 lica koja su bila ubijena na mestima koja su opisana kao bunari i to da su ubijena korišćenjem eksplozivne naprave. Možda bismo mogli da pogledamo dokazne predmete 54, 55, a zatim 57A, kako bismo se podsetili na te dokaze. Pretresno veće se verovatno seća ove fotografije, molim da se stavi na grafoskop, radilo se o velikim rupama u jednoj šumi, tamo su tela ostavljena. Da li imate bilo kakvu evidenciju ili bilo kakvo sećanje u vezi sa ovim rupama?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nikakvu evidenciju o ovim rupama, odnosno, o ovim pećinama nemam, jer nisam ni bio prisutan tamo sa svojim jedinicama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čuli smo komentare o tome da li su ubijena lica bila pripadnici OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Nikada se nije osporavalo da je jedan brok ubijenih podržavao OVK. A sada bih hteo da pogledamo dokazni predmet 59A, kako bih podsetio Pretresno veće na lica koja su ubijena. Brzo ćemo da pređemo preko toga, radilo se uglavnom o mladim ljudima. Molim da se sada stavi sledeći dokument. Puno vam hvala. Molim da mi se vrate ovi dokumenti, a sada molim dokazni predmet 163,

tabulatori 4 i 3. Ovo se odnosi na ono šta je pokrenuo sudija Bonomi. Dokazni predmet 163, tabulator 4 je izveštaj austrijskog tima za istraživanje mesta zločina na Kosovu, ne bih hteo da se detaljno bavim ovim dokumentom, ali molim da se jedan paragraf stavi na grafoskop.

SUDIJA BONOMI: Ja nisam hteo da ponovo da čujem teze Tužilaštva. Svedok je napravio razliku između Kačanika (Kacanik) i Kotline i nije mi bilo jasno na šta odgovara. Ne želim da sada ponovo prolazimo kroz te dokaze.

TUŽILAC NAJS: Ne, ne, ja sam mislio da vas zanima zašto je on to rekao, odnosno zašto ne razume zašto je to Kotlina i Kačanik, a odgovor je bio veoma jasan. Evo, to ćemo sada da stavimo na grafoskop, pa ćete onda da shvatite, shvatićete da su Austrijanci bili na licu mesta, oni su otkrili ta tela, a zatim su objasnili da je švajcarski tim za obdukciju sproveo detaljnu istragu, ali da su to uradili u Kačaniku. To mesto je pet kilometara udaljeno. Zbog toga su leševi iz Kotline u stvari obrađeni na drugom mestu. Molim da mi se vrati ovaj dokument. E sad, da li se radilo o pripadnicima OVK ili ne, osim dokaza koje smo mi izveli, a mislim da je svedok negirao aktivnosti OVK, hteo bih da pogledamo samo jedan kratak paragraf iz knjige "Kako viđeno tako rečeno" (As Seen, As Told), to se nalazi u obe knjige, ali evo, radi se o strani 219 iz knjige, kako ne bi bilo nikakve sumnje o tome da je oduvek bilo veoma jasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tužilac kaže da je svedok negirao aktivnosti OVK. To nije tačno. Svedok nije uopšte negirao aktivnosti OVK nego naprotiv govorio o aktivnostima OVK na tom području.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo samo da se pozabavimo ovim. Ako je bilo bilo kavog negiranja vezano za one koji su poginuli, na nekoliko mesta, evo samo da pogledamo, na primer, ovaj paragraf ovde, dakle, "Kako viđeno tako rečeno". Pročitaću ključne delove na engleskom. Radi se o tome da je 22 ljudi navodno ubijeno, zatim tu se iznosi sam događaj, zatim se

iznose rezerve OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) nakon dodatne istrage i kako su oni uglavnom potvrdili verziju koja je bila data, a zatim u vezi sa telima koja su pronađena u bunaru, pri dnu strane stoji, od čitave ove grupe od 22 muškarca, očigledno je da se radilo o nenaoružanim vojnicima OVK koji su imali na sebi civilnu odeću, koji su zatim bili odvedeni na mesto blizu tih bunara gde su prebijeni, zatim ubijeni iz vatrenog oružja. Verovatno se radilo o smaknuću, to se kasnije čulo, budući da se čula jaka eksplozija. Dakle, gospodine Jeliću, vraćam se na ono pitanje koje sam vam postavio na samom početku. Ovo je jedan kratak rezime koji sam vam brzo izneo. Vraćam se na ono u vezi sa Kotlinom i Kačanikom i, evo, ja sam sinoć o tome razmišljao i na kraju ću da vam postavim pitanje. Da li možete da date bilo kakva objašnjenja o tome? Zbog čega ovi muškarci koji su pronađeni u bunarima na mestima gde su vaše trupe bile aktivne, zašto su ti muškarci, većina njih, u stvari, poginula od eksplozije koja se poklapa sa eksplozijom od ispaljenih granata?

prevodioci: Radi se o ručnim bombama, ispravka prevodioca.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Teren koji ste vi napomenuli koji se radi o Kotlini je daleko je negde 15 kilometra od Kačnika, a ne tri do pet kilometra. Nalazi se u graničnom pojasu u zoni od pet kilometara. Ja sam izneo ovde na svedočenju da je iz Kotlini stalno atakovano na jedinice dubinskog obezbeđenja. Jedinica je vodila gotovo nedeljno borbe sa teroristima iz rejona, ponavljam, ne iz sela, nego iz rejona Ivaja (Ivaje), Kotlini, Pustenika (Pustenik). Dakle, to je koncentracija terorističkih snaga. Mi smo imali jedni naređenje, mislim da sam ga ja prezentovao ovde da je zabranjeno, još od 1998. godine, ulazak vojske, posebno sa teškim naoružanjem u naseljena mesta. To naređenje je trajno i mi smo njega poštovali.

SUDIJA ROBINSON: Generale, da li možete da odgovorite na pitanje ili ne možete? Pitanje je bilo da li imate bilo kakvo objašnjenje zbog čega su ovi muškarci koji su pronađeni u bunarima na mestu gde su vaše trupe bile aktivne poginuli uglavnom od eksplozije i to eksplozije koja se poklapa sa eksplozijom ručnih bombi.

SVEDOK JELIĆ: Nemam objašnjenje, jer moje jedinice nisu ulazile u selo niti ja znam za takvu jamu, niti sam čuo ni video do kraja rata, a kasnije sam saznao ovde na Sudu da je bilo takvih žrtava. I da su to, navodno, civili.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodin Najs, izvolite.

SUDIJA BONOMI: Ali šta je moglo da se desi tim ljudima osim da su na neki način bili napadnuti? Možda opravdano, ali svi znaci ukazuju na to da su oni poginuli tokom neke vrste napada na njih, a vi ništa ne znate o tome.

SVEDOK JELIĆ: Ja nisam imao nikakvu informaciju o tim ljudima, jer vojska u tom periodu nije ulazila u selo Kotline.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, ja, u stvari, pretpostavljam da nam vi, u stvari, sugerišete da je na području, dakle, put koji je bio pokriven, koji je vodio prema prelazu Đeneral Janković (Hani i Elezit), a gde znate da su se nalazili aktivisti OVK, vi, u stvari, kažete da je vaša vojska jednostavno vozila tim putem gore-dole, ali da nisu ulazili u sela i da je njih jednostavno napadala OVK. Da li zaista to kažete?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta to podrazumeva vozila dole-gore, to je jednostavno neka šetnja koju ja ne razumem. Jedinice su se kretale ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, gospodine Jeliću, vi ste rekli da vaša vojska nikada nije ušla u sela iako je bilo poznato da postoji aktivnost OVK. Ako nikada niste ulazili u sela, kako je onda moguće da vas je OVK napadala? Mi nemamo vaš ratni dnevnik, nemamo nikakvu vašu evidenciju. E sad, recite nam, kako je OVK mogao uopšte da vas napadne, ako vi uopšte niste ulazili u njihova sela?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da sam pred ovim Sudom već pet do šest puta kazao taktiku OVK. Vi navodite ovde da su to civili. To su naoružani civili koji nisu napadali iz sela nego su napadali na kominikacijama koje su vodile pravac sever-jug. Znači prema Đeneral Jankoviću i prema Globočici (Globoqice). Nikada nisu koristili sela kao mesto da bi imali zaštitu. Naprotiv, pošto je to izuzeno pošumljen teren, na ovim kartama se ovde ne vido obzirom da je to fotokopija, da je nadmorska visina oko 1.000 metara, da je pošumljeno, znači neprohodno, koristili su tu mogućnost, pešice, otvore po par rafala, nanesu gubitke i kad se uzvrati vatrom pobegnu kroz šume i onda odlaze verovatno svojim domovima i svojim bazama. Mi ne znamo ko je iz kojih sela bio i koliko ih je bilo. Te podatke nikad nismo mogli da imamo tačne, ali smo pretpostavljali da su to najverovatnije ljudi iz okolnih sela. Kao što vidite, ovih problema nema bočno, istočno i zapadno već sve

se javlja u mestima i rejonima gde se nalazi borbeni raspored jedinica što samo ukazuje da su neprekidno napadali naše jedinice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi zaista sada kažete da nikada niste otišli u neko selo kako biste pokušali, u stvari, da neutrališete pripadnike OVK, nikada to niste uradili?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ni u jedno selo nismo išli da neutrališemo pripadnike OVK. U ni jedno selo, a u rejonu sela to je velika razlika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Sada ćemo da pređemo na sledeću temu, odnosno sledeće dve teme u vezi sa kojima bih hteo da vam postavim pitanja. Radi se o Ivaji. Ivaja se spominje u paragrafu 63(k) optužnice gde stoji da su između marta i maja snage SRJ i Srbije napale sela u opštini Kačanik i samo mesto Kačanik, a taj napad je rezultirao u razaranju kuća i verskih objekata, uključujući, ali ne samo se ograničavajući na džamiju u Kotlini i Ivaji. Hteo bih sada da pogledamo jedan dokument iz "Plave knjige", radi se o dokaznom predmetu 321. Gospodine Jeliću, radi se o jednoj evidenciji. U svakom slučaju ću to morati da vam pročitam na engleskom. Radi se o izveštaju OEBS-a za 9. mart, dakle, pre proglašenja vanrednog stanja ili ratnog stanja i posmatrači su zabeležili da je operacija Vojske Jugoslavije i MUP-a bila da očisti, odnosno da protera OVK sa područja Đeneral Jankovića i da se to nastavlja. Pre svega, recite nam da li je OEBS pogrešno zaključio da postoji operacija Vojske Jugoslavije i MUP-a da se očisti područje Đeneral Jankovića od OVK?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Područje Đeneral Jankovića, to je veliko naseljeno mesto. Plan za takvo proterivanje nije bio i čišćenje. Plan je bio i postojale su odbrana jedinica od napada, od terorista.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, vi ste bili tamo zajedno sa MUP-om i nešto ste radili, ali to nije bilo da očistite područje.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako mislite na mene konkretno, lično nisam bio, moje jedinice su bile neprekidno više od godinu dana na tom prostoru, a neprekidno od otcepljenja Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije. To je granični prelaz.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, kada vas pitam za vas, ne pitam vas za vas lično, pitam za vašu jedinicu. Postaviću ponovo pitanje. Da

li su vaše jedinice bile tamo zajedno sa MUP-om kako bi nešto uradile protiv OVK, ali ne da bi očistile taj teren, da ili ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedinice su bile neprekidno tamo, a to se vidi i na šemi koja je ovde data i odluci savezne Vlade, a policije nije bilo osim Đeneral Jankovića na graničnom prelazu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, idemo dalje. Da vidimo šta je OEBS zapisao. Da su njihove patrole u početku bile blokirane kako bi stigle do tih mesta, a zatim su snage MUP-a i Vojske Jugoslavije nastavile sa svojom šemom, a to je opkoljavanje lokalnih sela, zatim prisiljavajući stanovnike da pobegnu i to koristeći direktnu i indirektnu vatru, a do sredine popodneva, kuće su gorele u selu Gajre (Gajre), Ivaja, Straža (Strazhe) i Alil mahali. Jedinice MUP-a su imale nameru da unište ta sela. Da li postoji bilo koji razlog da se posumnja u tačnost ovih informacija koje su predstavnici OEBS-a zabeležili, uključujući ove podatke koje se odnose na Ivaju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vi ste ovde nabrojali više sela na skoro celoj teritoriji opštine. Vojska nije izlazila iz svojih rejona. Znači, nije izlazila iz svojih rejona. Ne znam na koje patrole mislite da su bile zaustavljane i blokirane. Da li ste to mislili na patrole MUP-a pošto su oni zvanični ili neke druge patrole? Postavili ste pitanje tako da ne rezumem koje su to patrole. Ili patrole OVK?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Daću vam još jednu priliku ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodne Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li gospodin Najs citira neki izveštaj OEBS-a, dokument OEBS-a, jer ja nemam takav dokument?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Radi se o dokaznom predmetu 321, optuženi će se setiti da smo to koristili u više navrata, a radi se o kompilaciji dnevnih izveštaja posmatrača na terenu. Gospodine Jeliću, ako niste shvatili moje pitanje, ponoviću ga i to na jednostavan način.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, taj dokument je na grafoskopu. Gospodine Najs, sačekajte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dokument OEBS-a, to je iz one knjige "Kako viđeno, tako rečeno", nije dokument, to je ona knjiga u kojoj svašta piše.

SUDIJA ROBINSON: U svakom slučaju radi se o dokumentu na koji se poziva gospodin Najs i nalazi se na grafoskopu. Nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo, ja ću ovo da formulišem na jednostavniji način. Posmatrači OEBS-a koji su bili na terenu, izvestili su da su snage MUP-a i Vojske Jugoslavije opkoljavali sela, da su terali stanovnike da pobegnu iz sela direktnom i indirektnom vatrom i da su palili kuće uključujući i kuće u Ivaji, evo, kako bismo se na to ograničili. Da li je to tačno, odnosno, da li je to možda tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije tačno, vojska nikada nije ulazila u sela, niti je palila kuće, ni proterivala stanovništvo. To je naše stanovništvo, zašto bi ga proterivala?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi kažete da je postojala bilo kakva zajednička operacija vas i MUP-a u vezi sela Ivaja, Gajre, Starže. Dakle, recite nam jednostavno sa da ili ne, da li je postojala bilo kakva zajednička operacija?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Zajednička operacija, nikakva, nije postojala, već samo borba protiv terorista, kad su se pojavili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da mi se vrati ovaj dokument. Pogledaćemo sada šta je zabeleženo u vezi sa sledećim danom i uskoro ćemo završiti sa Ivajom. Vidite, sledećeg dana ista misija OEBS-a je izvestila sledeće o Ivaji. "Izviđačka patrola," mislim da se radilo o broju 5, u stvari, ne, zaboravimo taj deo. "KVM (OSCE Kosovo Verification Mission) je ispratio konvoj UNHCR-a (United Nations High Commissioner for Refugees), zaustavio ih je MUP i Vojska Jugoslavije, ali su im na kraju dozvolili da nastave i pronađena su tri tela u civilnoj odeći u Ivaji koje je potpuno napišteno selo kao što je napušteno i selo Gajre". Posmatrači su zatim dodali i komentar da iako je Vojska Jugoslavije imala mali garnizon vojske i opreme, bar četiri BOV-a i četiri kamiona u Đeneral Jankoviću. Da li vi možete da nam date bilo kakvo objašnjenje u vezi sa ova tri leša koja su pronađena u civilnoj odeći u Ivaji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Objašnjenja za ta tri leša u Ivaji ne mogu da dam pošto vi kažete da su u civilnoj odeći. Ni jedan terorista nije bio obučen u uniformu kao pripadnik neke vojske. Za sve vreme rata i 1998. godine oni su nosili civilna odela, a puške u rukama. Verovatno su ta trojica u borbi sa

vojniciima kako ste vi izneli ovde BDR vozila, nastradala ako je to vezano za Đeneral Janković.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali to se odnosi na Ivaju. Optuženi vam je postavljao pitanja u vezi sa Ivajom, znači znali ste da će se Ivaja pomenuti. Mi nismo videli nikakve dokumente o tome šta su vaše jedinice radile bilo kog dana, a kamoli 9. i 10., dakle, da li možete da nam kažete kako je došlo do toga da ova trojica mukaraca budu ubijena u Ivaji 9. ili 10.?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kako su oni nastradali, poginuli, ja to ne znam, ali ste pomenuli da je vojska iz garnizona, malog, Đeneral Janković, išla sa vozilima, tako da ja to nisam izneo slučajno i pomenuo Đeneral Janković.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo ovaj dokument, molim vas. Dobićete BHS verziju, a na grafoskop ćemo staviti englesku verziju. Datum je 9. mart. I evo šta piše u tom dokumentu.

prevodioci: Napomena prevodioca: nemamo original.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Počevši u 5.30, 8. marta 1999. godine, pripadnici SUP-a Uroševac (Ferizaj) i SUP-a Gnjilane (Gjilan), Posebnih jedinica policije zajedno sa pripadnicima Vojske Jugoslavije, pokrenuli su operaciju kako bi očistili sela Straža, Ivaja, Gajre i Kotlinu u opštini Kačanik i to protiv terorističkih bandi koje su izvele nekoliko terorističkih operacija na ovom području" i tako dalje. Šta vi možete da kažete u vezi sa ovim dokumentom, budući da ste negirali istinitost tvrdnje da je postojala bilo kakva zajednička operacija? Šta imate vi da nam kažete u vezi sa ovim dokumentom?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja moram prvo dokumenat da pročitam da bih mogao da bilo šta kažem, ali ni u jednom trenutku nisam negirao zajedničku borbu protiv terorizma. Vi ste ovde navodili pre toga da je vojska ulazila zajedno sa policijom da bi proterala stanovništvo. To nije isto. To je u rejonima koja su ovde navedena gde se nalaze jedinice. Ako pogledate kartu dobro, to se nalaze borbeni raspored jedinica. Sve jedinice, ja sam izneo, da su imale jedinice za protivteroristička dejstva ranga bataljona, divizionu, svaka jedinice je svoji interventnu jedinicu imala. Prema tome, ukoliko je bio napad na Vojsku Jugoslavije ili na ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, pre nego što ... Pričekajte. Pusite me da vas podestim na pitanje koje sam postavio pre nekoliko minuta

i na odgovor koji ste vi dali pre nekoliko minuta. Ja sam vam rekao: "Da li je postojala bilo kakva zajednička operacija vas i MUP-a u selama Straža, Ivaja, Gajre, postoji li ikakva mogućnost da je tamo bila neka zajednička operacija?". Vaš odgovor, citiram: "Nije bilo nikakve zajedničke operacije, bilo je samo borbi protiv terorista tamo gde bi se oni pojavili". Dakle, izgleda da se vaši odgovori tada i sada ne podudaraju. Zašto ste prvi put rekli ovo, a onda se predomislili? Da li zato što smo vas sada uhvatili pokazavši vam ovaj dokument?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Naprotiv, ja sam odgovorio ono šta sam odgovorio prvi put i sada ostajem pri tome, ali vi niste ovde izneli ono šta ste postavili pitanje: da je bilo proterivanja i čišćenja terena. To ste ispustili namerno da biste dokazali da smo mi radili ono šta ste vi želeli da prikazete ovde. Pročitajte kompletno pitanje vaše, pa ćete videti, u transkriptu imate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, slušajte pitanja i odgovarajte na njih. Pogledajte ovaj paragraf ovog dokumenta. Tu jasno stoji da su vojska i MUP izveli zajedničku operaciju čišćenja sela. Pre nekih 10 minuta rekli ste da nikad niste ulazili u sela. Recite nam šta je onda na kraju tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nikada vojska nije ulazila u sela. Ponavljam još jednom, nikada nije ulazila u sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, recite nam, šta je to onda vojska radila u toj zajedničkoj operaciji koje se niste sećali pre pet minuta? Koji je bio vaš zadatak u toj zajedničkoj operaciji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To se sećam odlično i pre pet minuta i pre pet dana, a vidite ovde, sećam se nekoliko godina unazad, to je vaša konstatacija. Vojska je imala zadatak kad su se pojavile terorističke grupe, kad se pojave zapravo teroristi da iste blokira i ukoliko se nalaze u naseljenim mestima to prepušta organima MUP-a. Ukoliko je na otvorenom prostoru, vodi borbu s njima do istrebljenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U pitanju je između ostalog i najobičnije nerazumevanje. General Jelić je profesionalni vojnik ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, obično kada optuženi ovo počne da radi, pokušava da da uputstva svedoku. Moja su pitanja sasvim jasna i optuženom ne treba dozvoliti da to kaže.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ukoliko želite da iznesete komentar, to neću da vam dozvolim. Ako želite da uputite prigovor, to možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam želeo da iznesem komentar, već da pomognem razumevanju. Kažem, gospodin Jelić je profesionalni vojnik ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne, vi to ne možete tako da govorite. To možete da obradite u dodatnom ispitivanju, a sada ne možete da pomažete svedoku ili nama da razumemo. To pitanje možete da postavite u dodatnom ispitivanju. Ne svedočite ovde, niste na stolici za svedoka. Vi ne razumete kako teče ovaj postupak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, idem na poslednju temu, ali još samo da kažem, ono šta OEBS beleži o tome da je vojska radila zajedno sa MUP-om, da je vojska prvo napadala sela, a da je onda MUP ulazio da radi ono šta je radio, to šta tu piše je sasvim tačno, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nije napadala sela, nije tačno, nego gde su se pojavili pripadnici OVK, ona je blokirala te rejone. Evo i ovde stoji u selu Ivaja, niste mi dozvolili da pročitam, vi tražite odgovor odmah da ili ne, a treba izvršiti analizu svakog dokumenta. Ja vas molim, pogledajte treću stavku, šta kaže za selo Ivaju. Da su pripadnici PJP ušli i razbili terorističku grupu, uništili njihov štab u selu. Znači, potvrđuje ono što sam ja izneo u prethodnom pitanju. To je u principu rađeno u svim naseljenim mestima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, hajde da pročitamo. Ovo ovde stoji: "U selu Ivaja Posebne jedinice policije razbile su veliku grupu terorista i uništile štab takozvane OVK 162. brigade. Tokom toga, zaplenjena je velika količina minsko-eksplozivnih sredstava, pešadijskih oružja, ručnih bacača" i tako dalje. Dalje, "zaplenjena je i uništena velika količina medicinskog materijala i dokumentacija koja govori o organizaciji terorističke grupe i njihovih operacija. Operacija da se terorističke grupe u tim selima očiste, završena je u 17.30".

prevodioci: Napomena prevodioca: ovo je prevod sa engleskog, nemamo original.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada, naravno, ne mogu da iznosim nikakve tvrdnje o tome kako su tekle borbe u selu i kako su ti ljudi u selu izgubili život. Ali ovde jasno stoji da je ta operacija završena. Ovo je bila zajednička operacija. Vojska je učestvovala u toj zajedničkoj operaciji. Vojska je sigurno pravila beleške, dokumente, evidenciju o toj zajedničkoj operaciji. Zašto onda kada sam vas je pre nekoliko trenutaka pitao imate li nekakvo objašnjenje o tome kako je to troje ljudi izgubilo život u Ivaji, zašto niste rekli da je to bila posledica ove zajedničke operacije?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vi ste naveli da su tri lica poginula tamo. Ja ne znam kada, u koje vreme su poginuli. Vi možete navesti bilo koje vreme, bez nekog dokumenta. Ne mogu da se setim, to je prošlo šest godina. I to je apsurdno da se neko seti nekog detalja na terenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upravo tako, bez dokumenta, upravo tako, ne možete ničega da se setite bez dokumenata. Pa, zar ne mislite da je uvredljivo za samu inteligenciju da dođete pred ovaj Sud, a da se pri tom ni malo ne potrudite da pogledate bilo koji iz celog niza dokumenata nastalih u predmetno doba. Zar ne mislite da je to uvredljivo za bilo koju inteligentnu osobu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam zašto je to uvredljivo, na koja dokumenta vi to mislite. Ako ja ta dokumenta kod sebe nemam, ja ne mogu o njima da komentarišem niti da dajem njihovu ocenu.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jeliću, pre par minuta rekli ste da se svega ovoga sećate. I da se sećate i vaših odgovora od pre pet godina i da se sećate onoga šta se dogodilo pre pet godina. Dakle, vi ste sami to rekli. Od vas je zatraženo pre nekog vremena, pitani ste možete li da objasnite kako to da su u Ivaji nađena tri leša i na to ništa niste odgovorili. Vi čak niste ni rekli, "pa možda je to ona policijska akcija za koju se sećam da je održana između 8. i 10. marta". Zašto to radite? Zašto ne pokušate da pomognete ovom Pretresnom veću da ustanovi istinu o tome šta se tamo dogodilo?

SVEDOK JELIĆ: Gospodine sudija, ja ne mogu da pomognem ovom Pretresnom veću i da dajem paušalne odgovore. Termini pogibije nećije, ja sam rekao da se sećam odgovora i pitanja koja su mi postavljena i sadržaja

dokumenta u globalu koja se nalaze. Gde je neko poginuo, pod kojom uslovima to je apsurdno da neko može da zna na ovom celokupnom prostoru šta se desilo. Bez nekog dokumenta dok ne pogleda da vidi taj dokumenat. Ovde se radilo, vi pokušavate ovde da mi prebacite temu na ovaj konkretan teren, a govorili ste pre toga o čišćenju u rejonu Đeneral Janković, zajednička akcija policije i vojske.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jeliću, pitanje je glasilo: "Recite nam šta je vojska radila u toj zajedničkoj operaciji koje se niste sećali pre pet minuta? Koja je bila vaša uloga u zajedničkoj operaciji?" Vaš odgovor: "Ja se sećam vrlo dobro onoga šta je bilo pre pet minuta i pre pet dana i pre pet godina". Da li vi sada želite da povučete taj vaš odgovor?

SVEDOK JELIĆ: Ne povlačim odgovor. Vojska je radila, obezbeđivala sve bokove, krila, znači, obezbeđivala tamo gde su se pojavljivali teroristi i vodila borbu protiv njih. To je osnovni zadatak bio.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, idemo sada na zadnju temu. Možemo to kratko da obradimo. Molim vas da nam potvrdite. Prema vašim saznanjima, da li ste vi jedina osoba iz vaše brigade koja ovde dolazi da svedoči u odbranu optuženog?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vi ste ovde došli bez ikakvih dokumenata nastalih u predmetno vreme, davali ste uopštene odgovore i ukoliko mi ovde ne uspemo da pribavimo same dokumente, nećamo nikada moći da ustanovimo šta se to kaže, šta su to vaše jedinice radile 9. i 10. marta 1999. godine.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da ovaj svedok ne može da odgovori na to. Idite dalje, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Još samo da kažem da dokument koji smo imali je dokazni predmet Odrane 312, tabulator 24.

SUDIJA KVON: Delićevo dokument. Janičevićev dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I treće područje, vrlo kratko, Stagovo (Stagove). Da vidimo šta o Stagovu piše u optužnici, to je 63(k)(ii) i 66(l)(iii). Idemo prvo na 66(l)(iii): "Dana 21. maja 1999. godine ili približno tog datuma snage SRJ i Srbije opkolile su selo Stagovo. Stanovnici ovog sela su pokušali da pobegnu u planine istočno od sela. Tokom ove akcije poginulo je najmanje 12 lica. Selo je najvećim delom opljačkano i spaljeno". Šta znate o tome? Evo da vam pomognem sa datumima, to je 21. maj 1999. godine.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja sam izneo da je selo Stagovo karakteristično što je vršilo često iz tog pravca, ne iz sela nego iz tog pravca, stalni su napadi vršeni na protivoklopni odred, to je ovo, rombovi koji su nacrtani u krugu i prema Kamenoj Glavi (Kamogllave). Ti napadi su uglavnom bili noću i tri četiri puta su teroristi upadali u minska polja. Vojska je samo uzvraćala sa položaja obzirom da nije mogla da napušta oruđa obzirom da je to artiljerija. Da napušta oruđa i da ulazi u selo. U selo Stagovo vojske nije ulazila, već je samo vodila borbu severno od sela Stagova sa teroristima. Zajedničke operacije u ulaska u selo Stagovo nije bilo. Ako se smatra operacijom odbrana, onda u tom delu jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokazi pred ovim Sudom o Stagovu uključuju sledeće: toga dana vojnici Vojske Jugoslavije viđeni su utom području, video ih je svedok Daši (Muharrem Dashi). Ljudi su se povukli, čula se puščana i minobacačka vatra. Nakom što su se srpske snage povukle, u selu su pronađeni leševi. Možete li da nam objasnite kako je došlo do toga da su ti ljudi izgubili život u tom selu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prvo, ova jedinica nema minobacačke jedinice, to je protivoklopna artiljerija. Kako su ti ljudi izgubili živote, ja zaista ne znam, mogu da pretpostavim da negde su ulazili u borbe, odnosno u okršaje, vojska je bila i jeste, pošto ja tvrdim da je on njih video ali video ih je između Starog Kačanika (Kacanic i Vjeter) i Stagova, to su položaji stacionarni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, ti ljudi koji su se borili su izgubili živote i mislim da ste nam vi rekli da kad dođe do smrtnog slučaja da to onda mora na neki način da se zabeležiti i obraditi. Prema tome, negde u dokumentima vojske moraju da postoje i zapisi o tome kako su ti ljudi izgubili život. Možda se detaljni, možda su uopšteni, ali neka vrsta zapisa postoji.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U asanaciji bojišta gde su vođene borbe i gde su pronađeni leševi bilo po kom osnovu, možda čak, imalo je i kriminala i

svega šta se dešavalo, gde god je pronađen leš, on je urađen na zakonit način kakav sam već izneo, prema naređenju komande korpusa i po međunarodnom pravu, znači svako je bio pokupljen, humano sahranjen, obeležen i predata dokumentacija organima vlasti na području na čujem se nalazu. Znači, u ovom slučaju u Kačaniku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači možemo da budemo sigurni da je materijal koji je predat vlastima u Kačaniku u vezi sa smrtnima u Stagovu, da taj materijal najverovatnije sadrži informaciju da su ti ljudi koji su tamo izgubili život bili naoružani i učestvovali u borbi, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da kažem tačno šta stoji u tom materijalu, to je jedno, drugo, zavisi ko ih je našao. Ja sam rekao ako su ih našli organi vlasti, znači MUP ili vojska uz prisustvo istoražnog sudije i svih ostalih koji stoje u naredbi, morali su biti obeleženi, sahranjeni humano i dokumentacija bitu uredna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stavićemo ovo na grafoskop. To je deo dokaznog predmeta 163, tabulator 11. Dokument je na engleskom, ali ću vam ja pročitati ono šta je važno. Taj dokument dolazi iz švajcarskog sudsko-medicinskog izveštaja. Oni su svoju istragu obavili 24. i 25. septembra 1999. godine kada su ispitivali zajedničku grobnicu u Stagovu. I, evo, to možete i vi sami da vidite, među poginulim osobama ima jedna žena stara 74 godine, dečak od sedam godina, jedna žena rođena 1954. godine, znači, tada joj je bilo 45 godina, zatim jedna rođena 1916. godine, pa zatim još jedna rođena 1943. godine. Da li biste bili ljubazni da nam pomognete na osnovu vašeg sećanja, gospodine Jeliću, kako je u operaciji u kojoj je i vojska učestvovala došlo do smrti tih ljudi? Jer svi koje zanima šta se tamo dogodilo bi želeli da znaju. Recite nam, molim vas.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, vi kažete da je voska u operaciji učestvovala. Vojska nije učestvovala u operaciji, to nekoliko puta ponavljam. Dakle, vojska nije ulazila u selo Stagovo, niti je izvodila bilo kakvu operaciju. O smrti ovih ljudi nemam razloga da ne verujem da su zaista oni nastradali i poginuli, ali ne znam gde i ne znam ko je to dao. Mogu da sumnjam, a ne moram, jer ovi podaci, možda su to ljudi čak i umrli, ja ne znam o čemu se radi ovde. Ne zaboravite da su ljudi u tim godinama, ako je neko 1916. godine, moguće da ja lako i prirodnom smrću umro. Ja zaista ne znam ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, generale. Idemo dalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uzgred rečeno, radi se o prostrelnim ranama i ranama nanetim hladnim oružjem. To je uzrok smrti. Još samo jedna stvar u vezi sa Stagovom. Osim dokaza koje smo mi ovde izveli pred Sudom, postoji još jedna kolekcija materijala koja se bavi istom stvari. Molim da se na grafoskop stavi strana 221, donji levi ugao. Ovde se govori o 30. aprilu i stoji: "30. aprila, Stagovo, istočno od puta broj 2, odmah ispod Starog Kačanika, pored glavne železničke pruge je granatirano. Policija je zauzela položaje oko sela, ali nije ušla u selo. Došlo je do borbe". I zatim, tu stoji još jedna stvar. "U maju je OVK imala uporište blizu tog sela i 21. maja Stagovo je ponovo napadnuto. Vojska i policija su iz udaljenosti granatirale selo. Seljani su počeli da beže u brda". Dakle, ovde se eksplicitno kaže da se radi o Vojsci Jugoslavije. Da li se vi sećate šta je vojska tamo radila 21. maja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Upravo potvrđujete vi ono šta sam ja malopre tvrdio, da je vodila borbu protiv terorista. Terorista koji su bili u selu Stagovu. Vi kad kažete selo, mislite verovatno na centar sela, a iz centra sela ne može se gađati vojska. I gde god je bilo terorista Vojska je sa njima vodila žestoku borbu. A selo Stagovo, vi ste ovde izneli, ako ja razumem, zapravo ne razumem, ovde ništa nije prevod, da je MUP vršio pretragu sela Stagovo jureći upravo tu bandu koju ste vi sada pomenuli.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, mene brine što vi u ovoliko malo vremena koliko ga imate, unakrsno ispitujete o materijalu koji čak nije u dokaznom spisu.

TUŽILAC NAJS: Ali jeste.

SUDIJA BONOMI: Vi ste rekli da to nije deo materijala o kome su izvedeni dokazi pred Sudom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ako sam to rekao, nisam mislio da kažem da to nije deo našeg dokaznog materijala budući da jeste. Pogledajte. Razlog zbog koga ja to pominjem je sledeći: ovde konkretno stoji, samo trenutak da pronađem ... Dakle, ovde stoji da su ubistva izvršili pripadnici paravojnih formacija. Pominju se razgovori sa ljudima i kaže se da su svedoci rekli da su neki ljudi među kojima i žene i jedna paralizovana baka ubijeni od strane paravojnih formacija i da su kuće zatim zapaljane. Da li vaše sećanje o tome šta je vojska radila zajedno sa policijom obuhvata i sećanje na to da su u toj operaciji učestvovali i pripadnici paravojnih formacija? Da li ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je apsolutna laž.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razumem. Dobro. Znači, ti ljudi koji su opisali smrt žena i dece su, ustvari, recite mi, postoji li možda mogućnost da je Vojska ovde pogrešno prepoznata, pa da su ljudi mislili da se radi o paravojsci?

SUDIJA ROBINSON: Stavite dokument natrag na grafoskop. Gospodine Najs, gde to tačno stoji? Ovo o tome da je selo granatirano iz daljine. :

TUŽILAC NAJS: "21. maja Stagovo je ponovo napadnuto. Vojska Jugoslavije i policije granatirale su selo iz daljine. Seljani su počeli da beže u brda".

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Hteo sam generala da nešto pitam o tome. Nime on stalni govori da vojska nikada ne ulazi u sela. Da li je ovo u skladu sa onim šta vi kažete da se granatira iz daljine?

SVEDOK JELIĆ: Upravo to je, gospodine sudija, da vojska nikada ne napada i ne ulazi u sela. Mi nismo ovlašćeni da vršimo ni pretese u selima. Ukoliko se pojavi iz nekog mesta u naseljenom mestu da se stvori kao bunker, znači utvrđenje, onda vojska samo teškim naoružanjem razbija to, a ostalo sve prepušta policiji koja vodi borbu sa teroristima, vrši hapšenja, pretese, oduzimanje naoružanja i ono šta je već njihova zakonita mogućnost. Ovde je dato da je bila grupa terorista, zato sam ja tako izneo, grupa terorista kod Stagova potvrđeno i onda se očekuje da vojska na to ne reaguje. Onda vojska ne bi izvršila svoj zadatak. A sledeće pitanje, ovo zadnje koje je postavljeno, otkud zna čovek, običan građanin da priča o paravojsci u nekom selu zabitom. Pođite od nivoa tih ljudi uz sva uvažavanja njihova i obrazovanja i mesta življenja, oni kad vide čoveka, oni vide njega ili kao policajca ili kao vojnika, a nikako paravojsku. To je čist termin koji je izmišljen i pokušan da se da, bar u mojoj brigadi, da se nametne. I mislim da je to apsurdno, a vi dajte jedan spisak, jednog vojnika da je bio u paravojsci kod mene, onda ja snosim punu odgovornost za sve šta se desilo.

SUDIJA ROBINSON: Znači, uopšteno govoreći, strategija je takva da je vojska delovala iz daljine, a MUP je ulazio u sela kako bi ... Da li je to to?

SVEDOK JELIĆ: To je princip.

SUDIJA KVON: Generale, da li vi isključujete mogućnost da je možda bilo ljudi koji su bili naoružani, a koji nisu pripadali ni vojsci ni policiji, bez obzira da li su oni to radili legalno ili ilegalno?

SVEDOK JELIĆ: Ne, tu mogućnost ne isključujem, moguće je da je bilo bandi, pojedinaca, kriminalaca, kao što se javlja i u miru, u običnim životnim uslovima postoje takvi kriminalci, a oni verovatno, njihova se brojka i povećava, više su povezani u vremenima koja su bila, odnosno, u ratnim uslovima.

SUDIJA KVON: Obični ih ljudi zovu "paravojska", odnosno "pripadnici paravojnih formacija".

SVEDOK JELIĆ: U našem jeziku, ja se izvinjavam, u našem jeziku to je termin uveden bukvalno zadnjih godina. Uveden je, ja bih rekao uvezen. Ima ili odmetnici ili su vojnici ili policajci. A paravojska, to je jednostavno termin koji je maltene nametnut.

SUDIJA KVON: Hvala.

SVEDOK JELIĆ: Ja ne razumem, neorganizovan deo.

SUDIJA KVON: Da se vratimo sada na Stagovo. Da li je tačno da je vojska granatirala selo?

SVEDOK JELIĆ: Vojska nije garantirala selo nego upravo teroristička grupa koja je bila severno od Stagova koju je policija potisla, koja je bila napadnuta pre toga u Kačaniku, znači MUP je bio napadnut, potisla ih je i oni su pokušali da pređu praktično preko položaja protivoklopnog odreda, to su ovi rombovi koje vidite i preko Kamene Glave, a tu su bile oklopne snage.

SUDIJA KVON: Da li vi kažete da vojska nikad nije granatirala? Ni u kom trenutku?

SVEDOK JELIĆ: Selo nikada nije granatirano, ali ima ovde, ja bih imao izveštaj bilo kakav da je selo granatirano, a imao sam izveštaje da je vođena borba ovde, navodio sam i nekoliko puta iznad Stagova, pa su čak utrčali u

minsko polje. Verovatno pokušavajući da priđu položajima ili možda bežeći ako je upravo tog dana bilo od snaga MUP-a.

SUDIJA KVON: Izvinjavam se, nisam dobro postavio pitanje. Znači vojska je granatirala tačku sa koje je otvorena vatra, to je tačno?

SVEDOK JELIĆ: Tako je.

SUDIJA KVON: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje poslednje pitanje nadovezuje se na pitanje sudije Kvona (Kwon). Vi ste mi rekli da se ne može dogoditi da se vaši ljudi pogrešno identifikuju kao paravojska. U vašem naređenju od 26. marta stoji da vi zapovedate ne samo vojskom, nego i naoružanim nealbancima, a to su, dakle, Srbi kojima je dato oružje. Recite nam da li, po vašem sudu, može da se dogodi da oni koji koriste izraz paravojska pod tim zapravo misle na takve ljude?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Šta je ko mogao, način na koji da upotrebi izraz, ja to ne mogu ovog trenutka da odgovorim, a verovatno niko ne može da odgovori šta bi taj neko u tom trenutku rekao za te ljude. To šta piše u tom aktu koji ste vi naveli, pored Vojske Jugoslavije imali smo i Ministarstvo odbrane koje je naoružalo ljude radi zaštite vitalnih objekata, počev od pošti, banaka, centrala, trafostanica i ostalih ključnih objekata koji se nalaze u zoni odgovornosti. Svi ti ljudi koji su organizovani, koji su stavljeni pod komandu, da li ministarstva ili vojske ili MUP-a ne mogu biti paravojni, jer nisu oni pored vojske koji nešto rade, nego su i oni u svom delokrugu rada sa određenim ograničenjima vojnici koji rade određeni posao.

SUDIJA ROBINSON: Generale, da li vi kažete da je opšta strategija bila ta da bi vojska delovala sa daljine, a da bi policija ulazila u sela kako bi se pozabavila pobunjenicima ili kako god da ih nazovemo? Da li je razlog za to bio čisto taktičke prirode ili su postojali neki pravni okviri, ustavni razlozi?

SVEDOK JELIĆ: Vidite, vojska, kad se pojave terorističke grupe na otvorenom prostoru, onda je vrlo jasno i jednostavno. Vrš se njihovo okruživanje i uništavanje. Ukoliko te grupe pokušaju ili pobegnu u naseljena mesta, vojska sa svoje strane, tamo gde se nalazi, blokira selo sa te strane, a MUP ulazi unutra i vrši pretese zgrada i vodi unutrašnju borbu sa snagama teroristima

u naseljenom mestu. Znači, vojska ne ulazi tenkovima, ne tuče artiljerijom, jer onda bi praktično tukle nasumice, jer ne znate gde da tučete, jer te grupe nisu bile 500 ili 1.000, pa da imate front i da vidite neku vojsku. To su obično bile grupe od 10, 15, eventualno veće grupe, najviše do 50 ljudi.

SUDIJA ROBINSON: Još jedno pitanje. Od kada se u vašoj zemlji koristi izraz paravojska? Vi ste rekli da se to odnedavno koristi.

SVEDOK JELIĆ: Ja moram da priznam da se ta paravojska, koristi taj termin, 'ajde da kažemo od devedesetih godina, pa nadalje. Na žalost, to su termini koji su nastali prilikom raspada Jugoslavije u kojoj su pojedine političke stranke, ne u Srbiji, nego uopšte u ondašnjoj Jugoslaviji, praktično i koristile. Svi smo na svoj način to koristili ...

SUDIJA ROBINSON: Puno vam hvala. Gospodine Najs, vaše poslednje pitanje. Da li ste završili?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da završio sam u vezi sa te tri teme, ali hteo sam da postavim još dva uopštena pitanja, naravno uz dozvolu Suda. Da li postoji bilo kakva evidencija na koju možete da nam ukažete, dakle, bilo kakav dokument u kome se navode detalji o ratnim zarobljenicima?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako je to pitanje za mene, za ratne zarobljenike, evidenciju vodi uglavnom MUP i organi bezbednosti. Ako ima. Kod mene ratnih zarobljenika nije bilo, niti smo imali evidenciju. Bilo je ljudi zadržavanih dan, dva, kao što ste videli iz onog izveštaja komandanta korpusa...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Najs, vaše poslednje pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi ikada otišli do elektrane "Obilić" u Prizrenu (Prizren)?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam razumeo pitanje. Elektrane u Prizrenu, koliko ja znam, nema.

TUŽILAC NAJS: Da li ste ikada otišli ...U redu, to je sve šta sam hteo da pitam. Da li bih mogao da kažem nešto, ali na privatnoj sednici? Kako bih objasnio svoj stav uz vaše naravno dopuštenje.

SUDIJA ROBINSON: Privatna sednica.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Sada smo na otvorenoj sednici.

SVEDOK JELIĆ: Gospodo sudije, ne postoji nikakva elektrana u Prištini, isto kao u Prizrenu, nema elektrane u Prištini.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, da li postoji bilo koji razlog zbog čega bi deo transkripta koji je bio na privatnoj sednici trebalo da ostane poverljive prirode?

TUŽILAC NAJS: Da.

ADVOKAT KEJ: Ali zbog čega? Ovde se puno toga pretpostavlja od strane Tužilaštva kada iznose ovakve zahteve. Po mom mišljenju, ništa od onoga šta je rečeno ni na koji način ne utiče na interes pravde.

SUDIJA ROBINSON: Mislite na interes bezbednosti?

ADVOKAT KEJ: Ali gde? Ništa se nije identifikovalo. Odgovor je bio da, bez ikakvog objašnjenja od strane Tužilaštva. To je možda jednostavno reakcija gospodina Najsa kada ne dobije ono šta je hteo, ali, po našem mišljenju, Tužilaštvo bi trebalo da identifikuje koje su to sve osetljiva pitanja u vezi sa onim šta je rečeno na privatnoj sednici?

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Kej (Kay) je u pravu. Ako možete to da obrazložite.

TUŽILAC NAJS: Pa, ovaj komentar da je to moja reakcija, iznenadna: reakcija nije budući da sam ja dosta o ovome razmišljao, ali, evo, ako se vratimo na stranu 31, redovi 12 do 14, a zatim ako se vratite na prvi deo, na red 22 ...

SUDIJA BONOMI: Da li smo na privatnoj sednici ili nismo? Ne, na javnoj smo sednici.

SUDIJA ROBINSON: Trebalo bi da pređemo ponovo na privatnu sednicu, ako ćemo dalje ovim da se bavimo.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite. Nemojmo sada da slušamo nepotrebne komentare. Sada je vreme da dodatno ispitujete svedoka i hteo bih da vas podsetim na svhu dodatnog ispitivanja. Dodatno ispitivanje ne sme biti predugo i molim vas da se koncentrišete na pitanja kojima ćete svedoka na određeni način da rehabilitujete. Možete da počnete.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je u Račku (Recak) dejstvovao neki tenk?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nije dejstvovao ni jedan tenk.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li iko tamo ima tenkove osim vas?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nema niko osim moje brigade, odnosno mojih tenkova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete stoprocentno da kažete da tenk nije dejstvovao?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Stoprocentno tvrdim da 15. nije dejstvovao. Ne govoriim o 17. i 18. i 19. nego samo o 15.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se moglo da desi da tenk dejstvuje, a da vi to ne znate?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Apsurdno, nemoguće je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto je nemoguće?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, nemoguće je zbog komandovanja i zbog eksplozije koja bi se čula i zbog starešina koji bi ...

revodioci: Molimo govornike da prave pauzu između pitanja i odgovora, radi prevoda.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak jedan. Mogu da osetim da prevodioci imaju određenih teškoće zbog brzine. Molim vas da pravite pauzi između pitanja i odgovora.

SUDIJA KVON: Zar nisu tenkovi, odnosno, zar se nije otvarala vatra iz tenkova u pravcu prema Belincima (Belince)? I to 15.

SVEDOK JELIĆ: Nije se otvarala vatra u pravcu Belinca skoro nikada. U pravcu Belinca otvorena je vatra iz PAM-a i "Prage". To je u pravcu Belinca, odmah južno od Belinca odakle je otvorena vatra na položaje vojske. Sa onog bezimenog visa koji sam ja ovde prikazao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, i tada kada je otvorena vatra nije upotrebljen tenk?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nije upotrebljen tenk.

SUDIJA KVON: Da li možete da mi objasnite šta je to PAM?

SVEDOK JELIĆ: Protivavionski mitraljez, ja se izvinjavam, skraćenica je to.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 12,7 milimetara. Generale, vi ste profesionalni vojnik. Šta u vojničkom smislu znači reč "operacija"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Operacija podrazumeva jednu radnju na najvišem nivou. Znači, nivo korpusa i više jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li se ijedna aktivnost koja se tamo vodila može nazvati operacijom?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ni jedna aktivnost ni ranga, jer nije bio rang taj koji je izvodio...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a što upotrebljavate onda vi reč "operacija"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Operacija podrazumeva ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne, ja vas sada pitam što upotrebljavate reč "operacija" kad odgovarate na pitanja gospodina Najsa?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Operacija se podrazumeva radnje, sistem radnji, obaveza za rešavanje nekog problema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je ova aktivnost koju ste opisali jedina aktivnost, dakle, u slučaju da teroristička grupa ugrozi jedinicu otvaranjem vatre, vi dejstvujete po toj grupi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je. To nije operacija, to su izvođenje borbe, to su borbena dejstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste imali zajednička borbena dejstva sa MUP-om u pogledu nekih grupa terorističkih na tom terenu ikad?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Za pojedinačne borbene grupe nikada nismo imali planove zato što nismo ni znali ni mogli proceniti kad će to da se desi. Nego u onom trenutku kad se desi to ih vojska blokira, a MUP vrši pretese određenih mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to znači kada će napasti to diktiraju teroristi koji napadnu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Upravo tako. Ali ne zaboravite, gospodine Miloševiću, da ova karta je, u stvari i zapovest koju imamo, u stvari, ona sve podrazumeva. Tu više nema dodatnih naređenja, njom je sve regulisano, ne kartom nego zapovešću koju, na žalost, mi ovde nismo prošli. A tamo stoji sve kako se i protiv koga vodi borba. Pogledajte tamo ako ste u prilici, u zadnjim tačkama protivterorističku borbu ko vodi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, objasnite to, otvorite zapovest, pa pročitajte šta piše u toj zapovesti, a u vezi sa tom protivterorističkom borbom. Vrlo je važno, generale, da to objasnite, jer ovo je verovatno jedino metso na svetu gde se pogibija terorista u borbi s vojskom pokušava da proglasi za zločin.

prevodioci: Molimo referencu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci su zamolili da im se kaže tačno o kom delu se radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo, sad ću da nađem ...

SUDIJA ROBINSON: Iz kog dokumenta će svedok pročitati deo ...

SVEDOK JELIĆ: Ja sam našao, tabulator 19.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE : To je tabulator 19, to je zapovest koju je napisao svedok. Dakle, general Jeliću ... Dakle nećemo, generale, prolaziti kroz ovu zapovest, to nismo činili ni u glavnom ispitivanju, samo u vezi sa ovim objašnjenjem koje je vama otvarano u unakrsnom ispitivanju, borba protiv terorista i to sve. Šta piše ovde? Šta ste vi napisali?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Evo ovde, na strani 8 tačka 8.3. "Težište bezbednosnog obezbeđenja u periodu diverzantsko-terorističkih dejstava, imati na otkrivanju, praćenju, razbijanju i unuštenu diverzantsko-terorističkih grupa i pobunjeničkih snaga u zoni odgovornosti brigade. Znači, u kopletnoj zoni odgovornosti brigade. Pod a, za borbu protiv diverzantsko-terorističkih grupa, specijalnih snaga i pobunjeničkih snaga koje dejstvuju prema vojnim objektima i objektima stanovanja pripadnika brigade, na ovim zadacima prvenstveno angažovati vojnu policiju".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše: "Angažovati Drugi vod VP".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Drugi vod vojne policije koji je namenjen za to konkretno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, govori se o angažovanju jednog voda vojne policije. Važni je da se vidi i kakva je, kako bih rekao, kakva je veličina jedinice koju angažujete za to. Dakle, angažujete jedan vod vojne policije da reaguje ukoliko dođe. Je li to?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je to. Obzirom na njegovu specifičnost, na njegovu obučenosť, na opremljenost, on može voditi borbu sa manjim terorističkim grupama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro, koliko, koliko taj vod Vojen policije ima vojnika?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, to je negde oko 45, 50 vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A šta ovde stoji dalje: "Prvi vod vojne policije biće u ulozi rezerve".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, pa to je, biće angažovan po mom naređenju da ne bi sad a, to je sada tačno zadaci dole šta ko u kom delu radi. Ali je bitno ova prva tačka pod A što sam naveo. Ovo su prijemne službe, kontrola saobraćaja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemamo potrebe da više ovo objašnjavamo. Da li je ovo šta piše u vašoj zapovesti, u stvari, ono šta pokriva vaše reagovanje i nameru i svrhu ovakvog ponašanja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Upravo to je to, to su jedinice koje su obučene i spremne da trenutno dejstvuju prema teroristima. Jer teroristi ne drže front da bi se sa njima vodila oružana borba, nego izvrše atak, odnosno diverziju, napad i gledaju da što pre pobegnu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovde je rečeno da vi ne znate da odgovorite na pitanje šta su vaše jedinice radile 9. i 10. marta. Je l' vi znate šta su radile vaše jedinice 9. i 10. marta?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kako ne bih znao, gospodine Miloševiću. Mi smo stalno vodili borbu u ovom delu ovde. 9. marta, evo ja ću navesti primer, bio je napad na borbenu grupu 3 koja se nalazi u rejonu Globočice. Tad su nam dva vojnika stradala odnosno izgubila su noge. Ja znam podatke prema meni, prema teroristima ne znam jer oni su svoje sigurno poginule, ranjene, izvlačili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i to smo eliminisali kao pitanje. Ovde je rečeno, ovaj, pitao vas je gospodin Robinson, je l' bila strategija da vi dejstvujete sa daljine, a policija ulazi. O kakvoj strategiji vi govorite generale, objasnite molim vas. Da meni bude jasno pošto meni nje jasno.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Strategija je širok pojam i to ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne treba da sad govorite šta je strategija nego u kom ste smislu upotrebili reč strategija, molim vas. To želim da se objasni.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako se pojavi neka teroristička grupa na bilo kom prostoru, ona se uvek, uglavnom su se pojavljivale na otvorenom prostoru. Prema vojsci, vojska odmah reaguje snagama, gotovim snagama koje ima za borbu protiv terorista. Ukoliko teroristi pobegnu, koriste

naseljena mesta, beže u naseljena mesta, bez obzira da li su iz tih naseljenih mesta ili ne, vojska blokira taj rejon odakle je je došla vojska, znači da li je to sa severa, juga, istoka i zapada, svejedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to mi je jasno.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Izveštavamo, odmah izveštavamo organe MUP-a, MUP dolazi i vrši kontrolu, odnosno, pretres kuća, objekata i šta je već korišćeno, možda je to društveni objekat ili privatne kuće to je tako svejedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači, po pravilu, vojska ne ulazi u sela.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Po pravilu i po naređenju načelnika Generalštaba od 1998. godine nama je zabranjeno da ulazimo, posebno sa teškim sredstvima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa, to mi je bitno. Dakle, ima naredba Vrhovne komande odnosno iz 1998. godine načelnika Generalštaba, ne može se ulaziti, vojska ne ulazi u sela.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

prevodioci: Molimo gospodina Miloševića da ponovi pitanju, jer prevodioci nisu čuli. Takođe, molimo govornike da prave pauzu između pitanja i odgovora.

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, da li možete da ponovite pitanje, budući da prevodioci nisu mogli da prevedu sve pošto obojica govorite prebrzo. I molim vas da ne govorite u isto vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vodiću računa, gospodine Kvon. Dakle, da li se tu radi o nekoj strategiji ili ima naređenje sa vrha da vojska ne sme da ulazi u selo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Naređenje potiče od načelnika Generalštaba i spušteno je do svih nivoa, do komandanta bataljona, divizionara da vojska ne sme ulaziti u naseljena mesta, da vodi borbu samo van naseljenih mesta, a naseljena mesta može blokirati. U tom naređenju isto stoji da ne može upotrebljavati tešku tehniku, posebno za borbu u naseljenim mestima da ne bi došlo do rušenja stambenih objekata i da ne bi ginuli civili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste na pitanje gospodina Robinsona rekli, vi ste granatirali iz daljine. Sad objasnite, molim vas, objasnite šta ste vi granatirali iz daljine? Šta ste, šta ste, objasnite to što ste rekli. Ne pitam vas drugo pitanje. To šta ste rekli, pitao vas je, iz daljine, vi ste rekli "da, tako smo radili". Šta ste vi granatirali iz daljine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Radilo se o selu Stagovu gde je teroristička grupa, kako je izneo i tužilac ovde, bila iznad Stagova. I vojska je automatski odgovorila na vatru te terorističke grupe. Gađala ih je artiljerijskim oruđima i minobacačima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, jeste li vi granatirali Stagovo iz daljine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne Stagovo, nego grupa ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, gospodine generale, vi morate da vodite računa šta odgovorete na pitanja. Pitao vas je sudija Robinson jeste li vi granatirali Stagovo iz daljine. Granatirate selo iz daljine.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja se izvinjavam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli, "da, ja granatiram iz daljine".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: A radilo se o borbenoj grupi koja je proterana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ma, čekajte, mene ne interesuje vaša borbeno grupa, mene interesuje je li vaša borbeno grupa gađala selo iz daljine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nije selo nego borbeno grupu, odnosno, prostor na kome se nalazila borbeno grupa. A ne selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, molim vas, šta ste gađali?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Borbeno, teroristi koji su prognani iz Kačanika preko Stagova...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste gađali, jer pustite istoriju šta je. Šta ste gađali kad ste gađali iz daljine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Terorističke ciljeve, UČK, naoružane civile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde su oni bili?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Bili su severno od Stagova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko su severno od Stagova?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, to je otprilike jedno 400 do 500 metara, bukvalno pored naših borbenih položaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I odakle ste ih vi gađali?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mi smo ih gađali sa položaja ovde, ispod Starog Kačanika, evo imate ucrtano u karti ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokažite tu na karti.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, u redu, neka pokaže svedok. Generale, nismo čuli vaš odgovor. Molim vas da ga ponovite.

SVEDOK JELIĆ: Evo, još jednom ponavljam. Evo ga jedinica gde je posela položaj, evo selo Stagovo je ovde, a grupa koja se pojavila to je bila ovde, znači, istočno od ovog protivoklopnog odreda, tu.

SUDIJA ROBINSON: I vi kažete da je to otprilike 400 metara ka severu? Odnosno severno od Stagova.

SVEDOK JELIĆ: 400 metara istočno od borbenog položaja, 400 do 500 metara. To je, ustvari, ako vidite, preko reke, odnosno, u ovom pošumljenom delu na ivici šume. Imate jedan vis otprilike na 400, 500 metara.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Gospodin Miloševiću, moramo sada da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ovde se često upotrebljava izraz "granatiranje". Pretpostavljam da se to odnosi na gađanje nekim artiljerijskim oruđem. Da li i vi to tako razumete?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, to je otprilike, prevedno bukvalistički, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li su vaše jedinice koje su imale artiljerijsko oruđe, je li tako ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su uopšte, bilo kad, granatirale neko selo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ni jedno selo ni jedna od jedinica nije granatirala, a nije ni smela, jer je imala naređenje, već sam izneo, od pretpostavljene komande i moje izvorno naređenje i to naređenje se strogo poštovalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a kad se vrši gađanje iz artiljerijskog oruđa, da li to oruđe mora da ima jasan cilj ili neki načelno zadat cilj?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Cilj mora biti pre svega uočljiv sa svim elementima izmerenim, znači daljina cilja, veličina cilja, otpornost cilja i na osnovu toga se odlučuje čime se i kojim sredstvima se gađa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta može biti cilj, šta je mogao biti cilj i šta je bio cilj vašeg artiljerijskog oruđa u bilo kojoj situaciji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Artiljerijskog i tenkovskog naoružanja cilj može biti samo izutetno utvrđeni objekti, znači zgrada, kamene zgrade, zidane zgrade, betonski objekti i eventualno neki drugi objekti koji se mogu koristiti, koji nemaju namenu za odbranu kao što se mogu zloupotrebiti čak i verski objekti, mogu biti cilj za vojsku, odnosno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad su cilj za vojsku ti svi objekti, 'ajde da kažemo kuća, bilo kakav drugi objekat, kad je on cilj za vojsku?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pre svega izviđenjem se mora tačno znati šta je u toj kući. Znači, da li su tu naoružani teroristi, da li imaju naoružanje i otvaraju vatru ka pripadnicima Vojske Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li to znači da cilj takvog gađanja može da bude samo objekat iz koga se puca ili bilo koji objekat?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Objekat iz koga se gađa i okruženje oko njega. Ako je veća grupa to se smatra jednim ciljem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala. Dakle, jeste li ikada imali slučaj da se na nejasan cilj otvara vatra prema, na primer, nekom selu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne, nasumice vatra nikada nije otvarana. Ona je otvarana najčešće na prostorima, pre svega na otvorenom prostoru, manjim kalibrima, minobacačima u pošumljenim delovima, jarugama, kotlinama, tamo gde su bežali teroristi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sada kratko da se vratimo na Kotlinu. Gospodin Najs je ovde izneo iz one knjige "Kako viđeno, tako rečeno" ubistvo nekih ljudi u Kotlini kako je on to rekao. Molim vas da stavite na grafoskop over fotografije. Ja napominjem da su ovo fotografije uviđaja od istog tog datuma 24. marta što se vidi u propratnom aktu, izveštaju, u tekstualnom delu. Tu se vidi nekoliko kuća. Poslednja je u krajnjem desnom uglu.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vidim tri kuće ovde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gore se vide tri, dole se vide bar dve. Je li tako?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, dve kuće ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je jedna od tih kuća srušena?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Od ovih kuća nijedna nije srušena, čak su u odličnom stanju sudeći prema parku koji se nalazi ispred, prozorima, vratima, čak ima i satelitske antene gore, znači, ne vidi se nikakva ruševina niti zgarište da je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, idite dalje, molim vas, po fotografijama.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Evo, ove gore prva fotografija takođe je kompletna kuća, u stvari dve, evo vidi se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Potpuno su ispravne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA KVON: Broj dokaznog predmeta. Je li to deo Stevanovićevih dokaza?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Stevanovićeovog dokaznog predmeta, ja ovde kod sebe nemam tačan broj ovog tabulatora, ali evo sada imam, to je tabulator 212. Molim vas, hajmo dalje da vidimo fotografije. Samo kratko da pređemo preko njih.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: A evo i treća kuća dole, vidi se, ovde se vidi ulaz u kuću, znači potpuno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, ne treba više da objašnjavate, to je, u vezi s tim sam vas pitao. Tu piše da je bio štab UČK. Je l' piše ispod?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, štab takozvane OVK u selu Kotline.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Idemo dalje. Sledeću fotografiju, molim. Šta se tu vidi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi prostorija na prvoj slici sa ulaznih vrata ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je deo prostorija, 'ajmo na sledeću, 'ajmo na sledeću.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Na sledećoj se vidi ovde oprema, pećnica na sredinu, televizor ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, idemo, idemo sledeću, idemo sledeću fotografiju. Dajte, sledeći list, molim vas.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi deo naoružanja u prostoriji, verovatno ovo gore ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sledeći list.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi oprema i naoružanje...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, prikaz pronađene opreme, ovde je prikaz pronađene opreme i naoružanja, takođe prikaz pronađene opreme i naoružanja, to je sve u Kotlini, foto-dokumentacija napravljena...

TUŽILAC NAJS: Nisam siguran kuda ovo vodi i odakle kreće. Ja sam već u nekoliko navrata rekao da prihvatam da je postojala prisutnost OVK i zato sam vas podsetio na ono šta piše u knjizi "Kako viđeno, tako rečeno".

SUDIJA KVON: Osim toga nije ovaj svedok vodio tu istragu.

SUDIJA ROBINSON: Pređite na drugu temu, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, želim da ga pitam samo, pošto su tu i fotografije onoga šta gospodin Najs uporno naziva bunarima, a to nisu bunari, nego skloništa, jer na fotografiji se vide i merdevine, vidi se da u bunaru nema vode, dakle, on je pitao svedoka šta zna o bunarima. O bunarima ne može da zna ništa jer bunara nema. Nego su to bunker. Dajte sledeće fotografije samo, molim vas ...

SUDIJA KVON: To već imamo u spisu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda nećemo ići dalje. Na fotografijama se vide i poginuli teroristi sa oružjem pored tih skloništa, to ste imali prilike da vidite. E sada, vama je postavljeno pitanje, generale, kako to da neko pogine od ručne bombe. Da li se u ovako bliskoj borbi sa terorističkom grupom upotrebljava i vatreno oružje i ručne bombe ili se ne upotrebljava?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ručna bomba, u stvari i jeste sredstvo za blisku borbu i ona se upotrebljava, pre svega u odbrani. A može biti i ofanzivna, u napadu, ali u principu služi za odbranu. I njeno bacanje je 30 do 50 metara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nećemo se onda više zadržavati na tome.

SUDIJA BONOMI: Da li se tu onda kaže da su neke od žrtava ubijene u bliskoj borbi kada su korišćene i ručne bombe, da li je to tvrdnja koja se sada iznosi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde je samo foto-dokumentacija, šta je pronađeno. Uviđaj je vršen istog dana kad je ta antiteroristička akcija izvedena i to je foto-dokumentacija kriminalističkog tehničara sa tih uviđaja. Ja nemam sad kod sebe izveštaj ceo, ali tu je grupa poginulih terorista u seli Kotline koji su imali ta dva bunkera u vidu bunara.

SUDIJA BONOMI: Dobro, ali nema nikakvog smisla postavljati ova pitanja, osim ukoliko svedok ne može da nam kaže ko je učestvovao u toj bliskoj

borbi. Šta svedok zna o tome? Gospodine, šta vi znate o korišćenju ručnih bombi u bliskoj borbi u Kotlini? Da li znate nešto o tome?

SVEDOK JELIĆ: Ručne bombe najverovatnije su korišćene za neposrednu odbranu, jer ona se baca rukom i ne može se baciti više od 50 metara. Znači između 30 i 50 metara baca se.

SUDIJA BONOMI: Da, ali ko je to koristio za odbranu?

SVEDOK JELIĆ: Za odbranu su koristili, pre svega, teroristi.

SUDIJA BONOMI: Znači, vaša teorija je da su oni sami sebe ubili.

SVEDOK JELIĆ: ... defanzivne, a ofanzivne koristi MUP i vojska. Imamo dve vrste bombi koje se koriste, u napadu je ofanzivna, a u odbrani je defanzivna.

SUDIJA BONOMI: Ali vojske tamo nije bilo. Ko je onda koristio ručne bombe?

SVEDOK JELIĆ: U naseljenom mestu mogao je da koristi samo MUP i teroristi.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, idemo na sledeću temu. Pred vama je bio, gospodin Najs vam je na samom početku dao jedan telegram vaš iz 1994. godine. Ja sam dobio jedan primerak, ne znam da li svedok može da dobije jedan primerak ovog telegrama koji je prikazao gospodin Najs.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate pred sobom taj telegram?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Imam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne morate da pregledate obe strane, jer neću da vas pitam uopšte o detaljima, samo da se vidi šta je ovo. Pročitajte prvu rečenicu.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Na osnovu," govori se o komandi Prištinskog korpusa kome se i šalje. "Na osnovu vašeg telegrama pov. broj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije ni važan broj. Od ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Od 26. jula 1994. godine, dostavljam tražene podatke".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, je l' tu piše vi njima dostavljate "tražene podatke"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tražene podatke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to podrazumeva da ovaj telegram njihov na koji se pozivate od 26. je telegram kojim se od vas traže podaci?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je ...

TUŽILAC NAJS: Zvuči kao sugestivno pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi sada navodite svedoka na odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne navodim na odgovor, ovde piše, "dostavljam vam tražene", kaže, "na osnovu vašeg telegrama", broj taj i taj, "od 26." to on piše, "dostavljam vam tražene podatke". Da li to podrazumeva da je u tom telegramu taj broj? Od njega se tražilo da dostavi podatke.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, to su traženi podaci koje sam ja morao da dostavim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da, nikakvo *leading question* (sugestivno pitanje) nije.

SUDIJA BONOMI: To jeste sugestivno pitanje, jer vi njemu dajete odgovor. Trebalo je da ga pitate šta to podrazumeva. To imate pravo da uradite, ali nemate pravo da mu kažete da li to podrazumeva to i to, jer to je onda

sugestivno pitanje. Čovek bi mislio da nakon četiri godine već shvatate koncepciju sugestivnih pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, toliko puta smo se bavili ovom temom. Ovo se sada graniči sa zloupotrebom Suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se zaista pitam zašto je gospodin Najs pokrenuo ovo pitanje. To je trebalo njemu da kažete.

SUDIJA ROBINSON: Pređite na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodin Najs vam je postavljao pitanja u vezi s tom mapom rasporeda 243. brigade.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objasnili da je to mapa, deo zapovesti, izvod za vašu brigadu, deo zapovesti komande Prištinskog korpusa.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je, tako i stoji u zaglavlju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On vas je pitao jesu li nanete sve te vaše jedinice, jesu, je li tako, a zašto nisu nanete ove druge jedinice? Molim vas pojasnite vaš odgovor. Vi ste odgovorili na to da u vašem izvodu, vaš raspored se daje detaljno, a raspored druge jedinice načelno. Šta to znači, šta to znači? Na primer, 549. brigada nije data detaljno. U kom smislu je data načelno? Je l' samo data svojim brojem ili još nešto treba da se da?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Evo, ja ću vam reći pošto je to malo terminologija verovatno specifična, pa se možda i ne razume dovoljno. Kad se daje ova, uz njega ide i zapovest, znači, to je pisani dokument i ide na kartu, odluka na kartu. Karta za korpus se ne daje svim jedinicama jer bi to bila ogromna karta nego se daje izvodno za jedinice koje odgovaraju za određenu teritoriju i njeni zadaci. Daju se granice, a levo, desno, ako je jedinica u dubini ispred ko se nalazi i pozadi, naglašava se ko je sused i koji su njegovi osnovni zadaci. Zato ovde 549. koja je nanešena, to je ovde, ona je samo nanešena i deo njenih jedinica, vidite. Znači, samo da se zna da je ona tu i koji je njen zadatak u globalu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vaš zadatak se na karti crta detaljno, a vama se informacija daje ko vam je sused.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je, u desno i levo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to je sve.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Levo, 175. koja je ovamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste upitani šta znače neki znaci na karti. Na karti koja je bila tada pokazana, ja je ovde nemam, gospodin Najs je iznosio neku kartu, pokazani su, vi ste rekli da su pokazani "plavi". Objasnite šta ste time hteli da kažete?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vidite, ako karta, na ovoj karti, sve šta je crveno, to znači naše snage. Znači snage Vojske Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Plavo se crta, po našim borbenim pravilima, neprijatelj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: A to znači, u ovom delu nacratni su pored moje brigade kao "crveni", susedi koji su nanešeni, crta se "plavi". Ovde su nanešene jedinice koje su grupisane na granici prema Saveznoj Republici Jugoslaviji, to su brigade šiptarsko-terorističkih snaga, pet brigada i taktička grupa koja je bila sastava, dve oklopne brigde, dve mehanizovane brigade ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čije, čije?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Multinacionalnih snaga u Makedoniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: NATO brigade.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: NATO brigada i to je, nalazila se jedna u Tetovu, znači, dole južnije, jedna brigada je bila u blizini Skoplja, a jedna u Titovom Velesu. Holandska brigada, vazdušno-desantna bila je u Petrovcu, na aerodromu i 46, 50 helikoptera je bilo stacionirano na aerodromu. One su prikazane i tako su i dovedene, ova taktička grupa sa namerom da uđe na prostor Kosova i Metohije i njen glavni pravac je bio, naveden je ovde na karti, to je u pravcu Debeldel, glavne snage, Kačanik, na ovom samostalnom kosovskom pravcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, generale, da objasnite, znači. To gde je plavo nacrtano na našoj teritoriji, tu tih snaga nema već je nacrtan njihov pretpostavljeni pravac prodora.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Cilj njihovog dejstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je, dakle, objašnjenje cilja njihovog dejstva.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, u oprvoj fazi i u drugoj fazi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nadam se da smo sada tu kartu objasnili. Gospodin Najs vam je dao ovde jedan dokument vaš, komanda 243. brigade, 8. samo da vidim koji je ovo, 8. avgust 1998. godine, 8. avgust 1998. godine, da li imate taj dokument?

SUDIJA KVON: Dokazni predmet 933.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja neću da citiram ono šta je citirao gospodin Najs, već ću da citiram kraj prve tačke. Pogledajte šta piše na kraju prve tačke. "Borbena tehnika Vojske Jugoslavije", šta piše? Pročitajte vi.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Samo trenutak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je vaš, vaš izveštaj. Potpisao Krsman Jelić. Na prvoj strani. Pretposlednji pasus, ispred ove tačke 2.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Borbena tehnika Vojske Jugoslavije angažovana je po svim pravilima ...

SUDIJA KVON: Druga strana na engleskom.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... dejstvovala je samo u krajnjoj nuždi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da sačekamo, da vidimo engleski tekst na grafoskopu. Niže treba, još dole, niže, niže. Još, podignite. Evo ovde piše, dakle, pročitajte, "borbena ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Borbena tehnika Vojske Jugoslavije angažovana je po svim pravilima borbene upotrebe, dejstvovala je samo u krajnjoj nuždi pod okolnostima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Po skloništima ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... po skloništim, saobraćajnicama, bunkerima i utvrđenim elementima šiptarskih terorista”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, isključivo po utvrđenim elementima šiptarskih terorista?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, da li je za takvo dejstvo, generale, bilo potrebno da se proglasi vanredno stanje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Za vanredno satnje se proglašava ako je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne pitam vas nego pitam vas samo za ovo dejstvo.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, nije imalo potrebe ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne pitam vas kad se ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tu odluku donosi načelnik Generalštaba, odnosno preko komande armije, korpusa i jedinica se upotrebljava. Ukoliko je napadnuta ne mora biti ni donešena odluka nego...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... mi izveštavamo pretpostavljenu komandu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta piše sada u tački 3, to je sledeća tačka na sledećoj strani.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo “pripadnici”, je li tako?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “Pripadnici MUP-a i Vojske Jugoslavije...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: “Pripadnici MUP-a i Vojske Jugoslavije su se pravilno odnosili prema civilnom stanovništvu i imovini bez zloupotrebe prava, bez krađe i kriminala, a u pojedinim situacijama deci i ženama doturana je pomoć u hrani i odeći”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I ovde se pred kraj govori o tome da je pogođen jedan tenk 25. jula i ranjen jedan vojnik, a 26. jula pogođen jedan tenk, poginula dva pripadnika jedinice i dva ranjena.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je, tu je poginuo jedan major.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, objasnite, da li je taj tenk što je pogođen i ranjen vojnik i drugi dan isto tenk pogođen, dva poginula i dva ranjena, je li to posledica nekog ponašanja civilnog stanovništva prema vama ili posledica terorističkog napada?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, posebno posledice sve koje su bile prema vojsci, a izuzetno, kao što je ovde, teškog naoružanja. To znači da je teroristička organizacija bila izuzetno organizovana, opremljena i naoružana i da je samo mogla da uništi, odnosno, da ošteti ovako veliko sredstvo savremenim naoružanjem, a to su "armbrusti" (ARMBRUST), ručni bacači i rakete. I on može da ispali raketu, da bude u civilnom odelu i da leži u travi, ispali raketu, kad ustane on je civil.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Zadržaćemo se samo kratko na tabulatoru 17. Gospodin Najs je stalno naglašavao da ovi vaši izveštaji svi nose oznaku "strogo poverljivo". Da li ste me čuli, generale?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Čuo sam vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, da li ima u ovom bajnderu ijedan jedini vaš izveštaj koji ne nosi oznaku strogo poverljivo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja koliko znam, sva dokumenta u mom bajnderu imaju oznaku strogo poverljivo, a ja mislim da je samo jedan bio poverljiv, svi su ostali strogo poverljivi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to uobičajeni režim dostavljanja vojnih izveštaja?

TUŽILAC NAJS: Ja mislim da ja nisam ništa specijalno govorio o strogo poverljivim izveštajima, mene je samo zanimalo odakle su ti dokumenti došli.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sistem "strogo poverljivo", da odgovorim na vaše pitanje, on se kalsifikuje prema stepenu tajnosti koja se nalazi u

dokumentu. I to strogo poverljivo podrazumeva jednu od najvećih tajnosti da ne bi ta dokumenta otišla tamo gde ne treba, pre svega...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li su uglavnom sva vojna dokumenta tako klasifikovana?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Dokumenta su klasifikovana na više načina. Ima "interno", "poverljivo" i "strogo poverljivo" i najviši stepen, to je "državna tajna".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je stepen poverljivosti prema pravilu službene prepiske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A ovi, ovi izveštaji vaši koji su ovde dostavljani uglavnom su klasifikovani svi kao strogo poverljivi.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je, jer su tako i definisani od pretpostavljene komande.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs je rekao da ovde nema ništa o Račku, a ovde piše da su 15. snage MUP-a blokirale i tako dalje, pretragu. Je l' to, je l' to sve ono što vi imate o Račku?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je jedino šta sam ja imao i poslao pretpostavljenoj komandi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tad sam poslao komandi korpusa, a komanda korpusa dalje, verovatno prema komandi armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sada u ovom izveštaju vidi i ono što ste vi svedočili na drugoj strani gde se kaže: "Iz rejona sela Belince," mislim da ste vi dobro objasnili šta je rejon, a šta je selo, dakle, "iz rejona sela Belince," pa onda kažete, precizirate, "južno, oko 700 metara". Da li se to južno oko 700 metara odnosi južno od sela Belince?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, južno od sela Belince.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Otvorena je vatra iz pešadijskog naoružanja i "Browning" (Browning) 12.7 milimetara i minobacača 82 milimetara po

rejonu razmeštaja borbene grupe. Uzvrćeno je vatrom iz "Prage" i PAM-a 12,7 milimetara. Nakon uzvrćanja vatre u rejonu južno od sela Belince, bezimeni vis, dalja dejstva su prestala".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ono upravo o čemu ste svedočili, a što je i u vašem izveštaju od tog dana?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. To je upravo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodin Najs je onda ovde prikazao jednu informaciju, odnosno, to je izveštaj, dnevni operativni izveštaj koji svakog dana prva uprava Generalštaba daje. Da li vidite koliko strana ima ovaj izveštaj?

SUDIJA KVON: Dokazni predmet 934.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vidite koliko strana ima ceo ovaj dnevni, operativni izveštaj?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, ima ovde tri strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, tri strane.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji pokriva celu Vojsku Jugoslavije.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde pokriva selu Vojsku Jugoslavije...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uključujući, imamo ovde i ratnu mornaricu.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Imamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' imamo ovde stanje na državnoj granici?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' ima aktivnosti i promene u oružanim snagama stranih zemalja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ima i to u petoj tački. Vanredni događaji, stanje na teritoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stanje na teritoriji.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pozadinsko obezbeđenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Koliko se ovde odnosi samo na treću armiju, to je ovo što je jedan pasus. Dva pasusa.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, dva pasusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, u prvom pasusu govori se o otvaranju vatre na objektu Dara Glava, a gospodin Najs je ovde vama citirao drugi pasus. Pročitajte taj drugi pasus.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Drugi pasus, to je: "Dana 14 ..."

SUDIJA KVON: Strana 4 na engleskom.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Dana 14. januara oko 21.15," je l' na to mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, brate, pod "Treće armija", drugi pasus. Ovde gde piše "Treća armija". Tri, tačka A, "Treća armija". To vam je na dnu ove druge strane. Ukupni ima tri strane. Pre ovog "Stanja pozadinskog obezbeđenja".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Samo trenutak. Izvinite, ali pošto je loše ovde.

SUDIJA KVON: 3A.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na drugoj strani imate na dnu "Stanje pozadinskog obezbeđenja".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, da iznad, našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iznad toga imate tri pasusa koji se odnose na treću armiju.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, srednji pasus pročitajte.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Prilikom izvođenja taktičke vežbe ..."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, rekao sam srednji. Ovo me ne interesuje, nije, nije ni on to citirao. Srednji pasus. "Deo snaga," da li vidite?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Deo snaga BG43-1 angažovan je na blokadi sela Račak..."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Opština Štimlje (Shtime).

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... opština Štimlje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, da stanemo oko toga. Da li su to one snage koje smo ovde detaljno objasnili da su tu još od aprila prošle godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, to su te snage koje su i verifikatori prekontrolisali kad su dolazili ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imali smo i te dokazne predmete i oni prekontrolisali. Znači, da li su te snage igde išle u blokadu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nigde nisu išle u blokadu već samo u svom rejonu.

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas, zbog prevoda. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Snage nisu išle u blokadu već je antiteroristička akcija u njihovom komšiluku, pa su one samim tim i blokada tog pravca. Je li tako ili nije?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je, tu sa severne strane praktično svojim postojanjem one su blokada. Inače, u nikakvu blokadu nisu išle. Mislim da je tužioc isto to tražio na onoj karti i pitao me da li je to blokada. U određenom smislu jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, oni su, sad ste rekli, svojim postojanjem. One su tamo postojale od aprila 1998. godine.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nigde se nisu pomerale.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisu se nigde pomerale. Osim kad su posele položaj, znači, u svom rejonu...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To u okviru rejona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, šta ovde sad piše, molim vas, dalje, u sledećem redu, odnosi se naravno na Račak i onda kaže, "u kome su," pročitajte.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "U kome su pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su ubili pripadnika MUP-a".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta piše, ko je izvodio akciju u Račku?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Lepo stoji da su izvodili pripadnici MUP-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tražeći ubice...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, dakle izvodili pripadnici MUP-a, to stoji i u ovom operativnom izveštaju...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U armiji, imate u korpusu ja mislim, ako imate taj i tu stoji isto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije sporno, samo sam hteo da vidim da li ovde, pošto se kaže ne stoji ništa, piše ko je izvodio. Izvodili pripadnici MUP-a. E sada, gospodin Najs vam je dao, to je D-395, ja sam gore zapisao, rukopisom dnevnik vašeg komandanta borbene grupe Čafa Dulje, jeste gledali to?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: D395, je l' imate to pred sobom?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nemam pred sobom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da se da svedoku.

SUDIJA KVON: To je dokazni predmet 395. 935.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja sam zapisao 395. Verovatno je bilo pogrešno prevedeno. Je l' imate ovu drugu stranu. Šta je ovo? Piše "Dragan Todorović potpisao".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, potpukovnik

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' to komandant te vaše borbene grupe koja je po sporazumu sa OEBS-om u tom rejonu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: On je zastupao komandanta borbene grupe, potpukovnika Đorđevića, ali je tada on bio komandant.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je komandant. Dobro. Piše, znači, ovo je zaista od toga dana originalni dokument. 15., je li tako?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Računam da je to originalno obzirom da je to kompletan dokument.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i nabavio ga je gospodin Najs, kao što vidimo. Molim vas, gospodin Najs je rekao da nema ništa o Račku ovde, a šta ovde piše? Dakle, "Čafa Dulje, 15. januar 1999. godine".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' piše? Pa, pod 2, šta piše?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Borbeni raspored jedinica bez promene," ako ja to vidim dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A piše, dakle, "borbeni raspored jedinica bez promene"? Da li su jedinice mogle da se angažuju negde, a da borbeni raspored ostane bez promene?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nemoguće jer on bi naredio to, a to bi ušlo....

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To bi bilo upisano. Upisano bi bilo. Dakle, ako on ovde piše, zato ja kažem da ovde ima, itekako, "borbeni raspored jedinice bez promene," da li to znači da jedinica nije imala nikakav nego uobičajeni zadatak obavljanja tog posla?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: I raspored, raspored je ovde vrlo bitan. Znači, taj raspored je ostao isti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. 16. isto tako, šta piše? Sledeća strana, pod 2, "borbeni raspored jedinice bez promena".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tačno. U tači 2.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, pitam vas, dakle, generale, da li bi moralo da piše nešto ako su ikako onu učestvovali, ako je borbeni raspored bez promene ostao i 15. i 16?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: On bi morao to da upiše kao što je upisao, ja vidim na sledećoj strani gde je bio angažovan, prema mom naređenju, koje sam dobio od strane komandanta korpusa. Znači, morao je da upiše to. Morao bi da je bilo promene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Objašnjavali ste na karti raspored, pa ste pominjali selo Koštanje (Koshtanjeve) i tako dalje. Molim vas, vi ste rekli da se tu nalazio jedan 30/2.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedna "Praga".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, 30/2.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, jedno vozilo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedno sredstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kad je, kad je napadnut, dakle, taj punkt, kad je otvorena vatra na njega, šta se dešava? Je l' sa oni razvijaju onda na borbene položaje ili ostaju da sede pod šatorima?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedinica, pre svega PVO, prve su koje su, pošto su motorna vozila, prve posedaju borbeni položaj, imaju prioritet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je l' su to njihovi ucrtani borbeni položaji već mesecima?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Oni su isto od aprila meseca, to je od vrha Čanovića brdo, nažalost nemam onu kartu, znači iznad ono, zelene borove šume. Jedna ide na Koštanje, a jedna ide dole u zahvatu komunikacije koju sam prikazao ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je njihov svakodnevni borbeni položaj?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: I urađeni položaj, znači, urađeni...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ukopani, hoćete da kažete ukopani i pripremljeni i tako dalje.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Za dejstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I koliko su ti položaji tako dugo bili raspoređeni, ukopani i pripremljeni?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Od aprila meseca kad je kompletna jedinica izašla tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Od aprila 1998. godine.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde piše u ovom rukopisom datom materijalu komandanta borbene grupe, "bez promene" i 15. i 16.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, borbeni raspored jedinice bez promene. Hvala, generale.

SUDIJA KVON: Nije mi baš jasni kada je napadnut položaj u Koštanju. Da li su položaji vojnika u Koštanju ikada bili i napadnuti? Da li ste mislili na 15. januar 1999. godine?

SVEDOK JELIĆ: Nikada nisu napadnuti položaji u selu odnosno na visu Koštanja, to nije selo. Nego nalazi se na visu, na brdu. To je uređeni položaj za protivavionska sredstva, ali ne treba gledati kao pojedinačno jer i u izveštaju stoji da je jedinica PVO posela Čanovića brdo, kota, ne vidi se ovde, 700 i nešto, znači, iznad Štimlja, otprilike kilometar i po, ova u Koštanjevu, a i sledeća na punktu pored puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pored samog puta. Dobro. Dakle, napadnuta je ta jedinica.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedinica je napadnuta ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda se oni razvijaju u svoj borbeni raspored.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, razlog što se razvijaju u borbeni raspored je što su napadnuti.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da bi sačuvali tehniku i ljudstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, moraju da se razidu. Na unapred predviđene položaje, je l' to to?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sa predviđenim položajima i tačno definisanim zadacima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro.

SUDIJA KVON: Hteo bih da se nešto pojasni. Dok ostali svedoci i optuženi koriste reč Koštanje, primetio sam da vi, generale, koristite reč Koštanjevo. Da li vi sad govorite o istom mestu?

SVEDOK JELIĆ: Nije to mesto, to je brdo vidite, iznad, vis, mada kažem na ovoj karti vrlo, ne može da se definiše zbog toga, jer je velika razmera. Sitna razmera zapravo.

SUDIJA KVON: Dakle, kada vi kažete Koštanjevo, to je, u stvari, brdo Koštanje?

SVEDOK JELIĆ: 691, evo, našao sam ovde, ali se vrlo loše vidi. To je jugoistočno od Štimlja, paralelno sa putem koji ide za Uroševac.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, da vidimo u vezi sa ovim razgovorom 4. februara 1999. godine koji vam je dao juče gospodin Najs, to je brigadni general Mezzonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve) i njegovi saradnici, razgovor sa vama, vidim da je tu i pukovnik Kotur koji je glavni oficir za vezu korusa, vaš oficir za vezu i tako dalje. Samo da proverim šta ste vi rekli i šta je bilo tamo jer gospodin Najs nije, da li se to slaže sa ...

SUDIJA KVON: Mislim da se radi o dokumentu 178, to je deo dokumentacije iz Račka.

TUŽILAC NAJS: Evo, pokušaćemo da nađemo jednu kopiju kako bi je stavili na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da pitam ponešto, a mogu da stave na grafoskop engleski tekst da bi videli da li je to tačno. Ovde se nekoliko puta pojavljivalo, generale, i u svedočenju generala Mezoneva kako niste hteli da se s njim vidite, pa onda je on naterao Kotura da vas ubedi i tako dalje, ali to ćemo da preskočimo. Vi ovde kažete na drugoj strani ovog njegovog zapisnika, dakle, ovo su njegove beleške, ne vaše. "Što se tiče odlaganja sastanka, mi imamo naše dnevne zadatke u vezi sa obukom vojnika. Vi ste došli više puta nenajavljeni".

SUDIJA ROBINSON: Generale, da li sada čujete?

SVEDOK JELIĆ: Sad je bolje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, pitam vas, dakle, jeste li vi otprilike tako i rekli njemu da u vezi sa odlaganjem mitinga, ovog sastanka, imate svoje redovne dužnosti u obuci vojske i tako dalje i rekli ste da je više puta dolazio nenajavljen, a onda kažete, "ali mi moramo da ugovorimo naše sastanke preko oficira za vezu. Vi ste postavili više pitanja, na većinu njih je odgovorio K," pretpostavljam da je to Kotur. "Ne bih hteo da dodam ništa njegovim odgovorima, ali mogu ukoliko se to od mene zatraži. Ja radim onako kako mi je naloženo, koliko je moja obaveza, kako bih spasao živote vojnika. Meni je jako žao, ali takav je slučaj ovde. Žao mi je što se fokusirate na rezultate, a ne na uzrok ovde. Jedinica u Štimlju je bila na obuci i na nju je otvorena vatra. Tokom leta izgubili smo trojicu vojnika koji su marširali u koloni. Na nas se otvorila vatra sa udaljenosti od 500 do 600 metara. Tvrdim da ni jedan vojnik nije imao bilo kakav cilj koji bi bio bliži od 500 metara".

SUDIJA ROBINSON: Koje je pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitanje je je li on to rekao i na šta se ovo odnosi? "Neverovatno je da vi kažete tako nešto". A on pre toga kaže ...

SUDIJA ROBINSON: Vi tražite od njega da potvrdi da li je on zaista rekao to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li je on to tako rekao?

SUDIJA ROBINSON: Generale koji je vaš odgovor na ovo pitanje?

SVEDOK JELIĆ: Ima više pitanja i pre svega oko ovog sastanka ja bih rekao da taj sastanak je bio nenajavljen 16., on je, za mene, već je bio samo sa oficirima za vezu. To je uobičajena komunikacija koja je bila sa OEBS-om preko oficira za vezu iz naših jedinica i preko komande Prištinskog korpusa. Mislim ...

SUDIJA ROBINSON: Samo odgovorite na pitanje. Da li ste vi rekli ovo?

SVEDOK JELIĆ: Ovde je više pitanja, ne, ima stvari koja je nisam ovde rekao kao što se navode, ali sada moram da imam taj dokument da ga malo izanaliziram.

SUDIJA ROBINSON: Od ovih izjava koje je pročitao gospodin Miloševiću, recite nam šta od tih izjava niste izjavili?

SVEDOK JELIĆ: Nisam izjavio da nisam hteo da se sastanem sa njim i da me naterao pukovnik Kotur. Naprotiv, na sledećem sastanku koji je bio zakazan, ja sam ga ranije otkazao zato što sam bio na terenu, a situacija u tom periodu izuzetno teška obzirom da ...

SUDIJA BONOMI: Gospodin Milošević vas je zamolio da predete preko toga i da dođete na ono konkretno. Molim vas da to i uradite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, šta ste vi rekli da je neverovatno šta on kaže?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Neverovatno je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je to bilo neverovatno što vam je rekao. Ja vam namerno ne čitam ono šta je on rekao pre toga. Da li se vi sećate šta vam je on to neverovatno rekao?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, detalja ne mogu da se setim, ali je neverovatno da je vojska tamo ulazila, odnosno, ono šta je on naveo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, dobro, sad ću da vam pročitam ono šta je on naveo, između ostalog. Kaže na prvoj strani ovde on kaže, "15. januara 1999. godine moje snage su videle kako tekovi vojske," dakle, tenkovi Vojske Jugoslavije, "otvaraju vatru na kuće u kojima su bili civili, a koji nisu uzvraćali".

SUDIJA ROBINSON: Da li ga vi pitate sada da li je to jedna od neverovatnih stvari?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa da, to ga pitam jer jedino šta on ovde kaže, što Mezonev pre toga kaže, ja sam prvo hteo da čujem šta je on to njemu neverovatno rekao i general je vrlo dobro odgovorio. Vojska nije bila tamo. Zato je to neverovatno. Dakle, on vas je ...

SUDIJA ROBINSON: U redu, idemo dalje. Ovo smo sada obradili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda vi kažete opet, "glavna stvar je da Vojska Jugoslavije nije sprovela tu operaciju, akciju već je bila u položaju da se brani sa vlastitog položaja".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mezonev vam onda kaže, "vi ste, dakle, opkolili selo dok je MUP delovao u selu". Možda prevod nije dobar. "Vojska je branila vlastite položaje. Da ste vi bili u Račku videli biste da brda i planine pošumljene nisu dobra mesta za tenkove".

SUDIJA ROBINSON: Koje je pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je ovo tačno, da li je ovako bio taj razgovor i da li ste vi njemu isto rekli što ste rekli u svedočenju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Upravo to šta stoji tu. Ja prvo nisam razumeo prevod, ne vaš ovde nego na tom sastanku, prosto mi je bilo neverovatno da on kaže da smo mi opkolili. I kad sam potvrdio to što sam potvrdio tu, onda on kaže otprilike da smo bili na brdima. Međutim, ako pogledate geografski ni jedno borbeno vozilo u tim rejonima ne može da dođe. Ni u letnjem periodu, ni u zimskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I on vas ovde pita, pošto se objašnjava da vi kažete, "samo između Račka i Belinca" to što ste i ovde rekli, kaže, "vi niste pružali poršku MUP-ovoj operaciji?", vi kažete, "Ne".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I gde ste bili 16. januara, dan posle operacije, rekli ste ovo što ste i ovde rekli: "Imali smo sastanak u komandi u Prištini". Je l' to ono šta ste ovde ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam bio odsutan tog dana, na sastanku sam bio i komandi Prištinskog korpusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala. U tabulatoru 19 je vaše naređenje koje je rekao gospodin Najs da, to smo već gledali i nećemo se na njemu zadržavati, samo jednu, jednu, jedan aspekt, naređenje za 26. mart. Vi ste tako razumeli, jer je tako bilo i prevedeno. Moje je pitanje da li je ovo naređenje za 26. mart ili je to trajno naređenje vezano za aktivnosti vaše jedinice od 26. marta pa nadalje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Isti komandant može isti akt svojim novim aktom poništiti novim naređenjem. Dakle, ovaj akt stupanjem na snagu 26. marta je trajne prirode i ostaje do kraja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo me taj deo interesuje. Znači, on je trajne prirode dok ne izdate novo naređenje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Novo naređenje dok se ne izda. I obično se ovo stavlja van snage, a novo se izdaje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dokle se je otprilike postupalo po ovom naređenju u vašoj brigadi koje ste dali i koje ste dali i koje se nalazi u tabulatoru 19?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Negde 90 posto ovoga je bilo do kraja rata, deo je bio, odnosio se samo na deo jedinica koje su kasnije dolazile kao ojačanja. I po izvršenoj mobilizaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo još par pitanja. Da li ste ikad dobili naredbu od bilo koga osim od vašeg prvopretpostavljenog starešine, odnosno komande Prištinskog korpusa?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislim da je to definisano svim pravilima i toliko jasno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mene ne interesuje šta je pravilno, samo mi recite jeste li vi dobili neku naredbu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne, ni od koga, niti je mogao ko meni da naredi drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad, još samo mi odgovorite. Šta u vojničkoj terminologiji znači reč "uništenje terorističkih grupa", "čišćenje terena od terorista" i slično. Dakle, hoću da znam da li to znači njihovo fizičko uništavanje, ubijanje ili njihovo vojno slamanje ako pružaju otpor i eliminisanje izvora ugrožavanja u vojnom smislu, dakle, šta u vojničkoj terminologiji znači "uništenje terorističkih grupa", "čišćenje terena od terorista" i slično?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, našim pravilima je to definisano, to su obično niža pravila koja su za niže nivoe komandovanja i odnosi se na čete, bataljone divizione. Radi se o jedinicama koje su angažovane za borbu protiv diverzantsko-terorističkih grupa. Zaostalih neprijateljskih grupa u određenim mestima, područjima. Pošto ste ovde napomenuli da ima i uništenje, zarobljavanje, uništenje podrazumeva da ta jedinica najvećim delom, ukoliko se normalno ne preda nego pruža otpor, kao i u svakom terorizmu, bude uništena. Ukoliko se preda, baci oružje onda podrazumeva njihovo dalje provođenje, krivičnu odgovornost i već procesuiranje kako to ide po zakonu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste odgovorili na ovaj drugi deo, pitanje koji sam rekao, šta znači "čišćenje terena"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jesam, jesam. Zaostalih grupa, terorističkih grupa. U više pravila na više mesta se to nalazi, u bataljonu, divizionu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, imali smo pravila bataljonska i pravila čete. Hvala, generale. Završio sam sa dodatnim ispitivanjem, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Sudija Kvon ima jedno pitanje.

SUDIJA KVON: Generale Jeliću, vi ste nam rekli da je pukovnik Petrović, Pera Petrović pokazao kopiju njegove beleške nakon sastanak sa gospodinom Mezonevom 16. januara. I vi ste aludirali na mogućnost da bismo mi mogli da nađemo tu zabelešku. Da li je to tačno, da li vi mislite da mi zaista možemo da dobijemo na uvid taj dokument?

SVEDOK JELIĆ: Žao mi je što ne mogu da vam dam potpun odgovor. Posle svakog sastanka, ako se sećam da sam dobro rekao, dakle, posle svakog sastanka vodi se zapisnik i piše se izveštaj. Znači taj dokument meni oficir

za vezu potpukovnik Petrović je predočio, pročitao, zaveo u dokumentaciju i poslao pretpostavljenoj komandi. Znači, on se šalje u vreme kada se to i dešava. Mora biti napravljen istog dana radi operativnosti na višem nivou.

SUDIJA KVON: Ukoliko taj dokument postoji, šta vi mislite, gde bismo mogli da ga pronađemo?

SVEDOK JELIĆ: Naređenjem je regulisano da sva dokumenta od radnih beleznica do dnevnika gađanja, spiskova, bukvalno sva dokumenta predaju se u komandi Prištinskog korpusa u garnizonu Priština. I tamo su sva morala biti predata. Dalju njihovu sudbinu zaista ne znam, ne vredi da pretpostavljam.

SUDIJA KVON: Govorim sada u svoje ime, a ja bih bio veoma zainteresovan da vidim te dokumente tako da ohrabrujem obe strane i Tužilaštva i savetnike optuženog da pronađu i ovaj dokument. Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Generale, vi ste završili sa svojim svedočenjem. Hvala vam što ste došli na Sud i što ste svedočili, a sada možete da napustite sudnicu. Napravićemo pauzu od 20 minuta, a nakon toga ćemo da pređemo na onaj deo kada ćemo da saslušamo argumente o pitanju koje sam juče pomenuo. Počecemo sa optuženim.

TUŽILAC NAJS: U vezi sa pitanjem sudije Kvona, tražim od vas da nam dozvolite da se oslonimo na primedbe sudije Kvona da to bude u određenom smislu zahtev vlastima, budući da to ima izgleda da funkcioniše.

SUDIJA ROBINSON: U redu, imate odobrenje.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kao što sam najavio, sada ćemo saslušati argumente o produženju vremena za dokazni postupak Odbrane. Imate li neke argumente u vezi sa tim? Imate 15 minuta. Svaka strana će da ima 15 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Robinson, ali ja ... Pretpostavljam da je uključeno. Hvala, gospodine Robinson, ja neću vaše ljubazno odobrenje od 15 minuta da iskoristim. Mnogo kraće mi treba da kažem samo nekoliko reči. Želim da vas podsetim da član 14 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (International Covenant on Civil and Political Rights) u tački 3 govori o minimumu prava, a u potparagrafu (b) kaže, "da ima adekvatno vreme i sredstva za pripremu svoje odbrane". Između ostalog. A u tački (e) kaže, "da ispita ili da se u njegovo ime ispituju svedoci koji svedoče protiv njega i da se osigura prisustvovanje i ispitivanje svedoka u njegovo ime koji ga brane pod istim okolnostima kao i svedoci koji ga terete". To isto i slično, nema potrebe da citiram, sadrži i član 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava (European Convention on Human Rights). Ja želim da vas podsetim da vas je prošli put gospodin Kej upoznao sa onim ogromnim brojem dokumenata, pomenuo je nekih 1.200.000 stranica. Želim da vas podsetim da nisam nikad dobio vreme da to pročitem. Dakle, već sam veoma ozbiljno oštećen u pogledu svojih prava iako ste i vi i gospodin Kvon, ne kažem i gospodin Bonomi, jer on ovdé nije bio, sećate da je gospodin Mej (May), na moje zahteve te vrste odgovarao da će to biti razmotreno, ali to, kao što znate nikad nije bilo razmotreno. U međuvremenu, kao što vam je poznato, ja sam skratio listu svedoka na minimum tako da ona sad ostaje negde na nivou od oko 190 svedoka što je zaista najmanje, što mi je potrebno da izvedem i računam da mi za to treba negde oko 380 sati, računajući prosečno po dva sata za glavno ispitivanje po svedoku, s tim što će neki zahtevati, naravno, mnogo više, a neki mnogo manje, ali računam da bi to bio neki prosek. Dakle, da budem sasvim precizan u svom predlogu, to je da mi date još 380 sati za ispitivanje svedoka. Toliko, nemam ništa više da dodam.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zašto kažete da je vaše pravo da ispitajte svedoke pod istim uslovima kao i svedoci koji su vas teretili ovde narušeno? Ako vam je dato isto vreme i to u smislu stvarnih radnih sati koje je imalo i Tužilaštvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pre svega, gospodine Robinson, ja sam citirao ova dva paragrafa iz Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima kumulativno. Ovde se govori i o vremenu za pripremu takođe koje mi nikad nije dato. Istovremeno, kad je reč o pripremi svedoka, ja znam veoma dobro da su razni svedoci koji su svedočili za drugu stranu proveli čitave nedelje

ovde u pripremi, moje vreme za pripremu je krajnje ograničeno i svodi se na sat i po dnevno ovim radnim danima, a po nekoliko sati u onim koje vi smatrate neradnim, odnosno koji su neradni za vas tako da u tom pogledu se, ni, ni pomisli nema o nekoj ravnopravnosti. A kad je reč o tome da su mi dati isti sati, ja čak mislim da ni to nije tačno, jer kad sam sabrao i moje i sate gospodina Najsa, odnosno sve sate, tu nedostaje od 300 dana koliko je trajao tužilački slučaj negde preko 70 dana. To sigurno nije potrošeno na ulaženje, izlaženje i polaganje zakletve svedoka. Prema tome, to je sve prilično, rekao bih, pod znakom pitanja, vama su istim podacima raspolagali i možete da vidite. Ako saberete sve sate i podelite sa brojem sati u toku jednog dana onda dobijete tek nešto više od 200 dana. Prema tome, ja govorim o tome da imam pravo na adekvatno ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi tvrdite da ste dobili 70 dana manje. Vi ste tu tvrdnju već ranije izneli. Ja sam od vas tražio da to stavite na papir. Imate li bilo šta da potkrepite tu vašu tvrdnju što biste sada mogli da nam iznesete? Jer to šta vi kažete se ne poklapa sa našom evidencijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, vi imate evidenciju sati koje je potrošio u prvom poluvremenu, dakle, kad su iznošena optužujuća svedočenja, potrošio gospodin Najs i koje sam potrošio ja. To u zbiru ne daje 300 dana, nego daje 200 i nešto dana. Prema tome, to je dokument koji je vama na raspolaganju i s njim raspolaže Registar (Registry). Nema potrebe da vam ga podnosim. Imate ga. Prema tome, ne možete da kažete da niste obavешteni. Drugo, činjenica da je gospodin Najs koristio veoma mnogo svedoka po 92bis, molim vas da imate u vidu, ja uopšte takvu mogućnost nisam mogao da koristim, jer nisam imao vremena za pripremu. To je nemoguće. Prema tome, ako vi meni kažete, "evo, na raspolaganju vam je nešto", a ne date mi nikakvo vreme da to što mi je na raspolaganju koristim, onda od toga nema ništa. To je onda jedno iskrivljavanje stvari. A govorim o tome da imam pravo na adekvatno vreme, a ono se ceni prema objektivnim potrebama iznošenja, iznošenja dokaza Odbrane.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo nije iskrena tvrdnja. Vi ste dobili velike resurse da vam budu na raspolaganju. Imate pomoć koja vam stoji na raspolaganju. Vi ste se mogli da oslonite na tu pomoć za pripremu izjava po Pravilu 92bis. Znači, to su vaši argumenti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pošto vi nekoliko puta govorite kako sam ja privilegovan, jer imam sobu, jer imam telefon i tako dalje, ja želim da vas podsetim da ja ništa od toga nisam dobio do prošle godine kad sam imao da počnem ja. U celom onom prvom delu 300 dana od toga nisam imao ništa. Čak sa saradnicima nisam mogao ni da se sretnem više od jednom ili dva puta nedeljno zbog ograničenja prostora za posete. A to je tretirano bilo kao svaka druga poseta iako je meni sve ovo ovde trajalo. Prema tome i to sam dobio. I drugo, ako kažete privilegija ja sam za sad jedini kome teče, a koji nema zastupnika koji sam sebe zastupa. Pretpostavljam da bi svako ko sam sebe zastupa, čuo sam da gospodin Šešelj to ima nameru da čini, da sam sebe zastupa, sigurno će on dobiti tu istu mogućnost. To nije sporno. Prema tome, ni o kakvoj se ovde privilegiji ne radi. Naprotiv, radi se o uskraćivanju svih mogućnosti da neko normalno priprema Odbranu u normalnim okolnostima, pa je sve to zamenjeno time što mi je data jedna soba i telefon. Tu nema govora o privilegijama.

SUDIJA BONOMI: Znači, vaš je stav da tvrdoglavo odbijate da izmenite vaš način izlaganja Odbrane. Znači, vi ćete i dalje odbijati da se poslužite onim mogućnostima koje vam stoje na raspolaganju, a koje vam omogućavaju da brže izvodite dokaze time što bi vaše saradnike i dodeljene braniocce koristili na produktivniji način kako bi oni uzimali izjave koje vi možete koristiti. Da li, znači, možemo da pretpostavimo da ćete vi nastaviti i dalje da istrajavate na vašem nerealističnom stavu, to jest, vi smatrate da činjenica da vi imate pravo da se sami branite znači da vi imate pravo da radite apsolutno sve sami u najvećem mogućem suđenju koje se može zamisliti? Da li to ostaje vaš stav?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, je uopšte ne kažem da ja radim sve sam. Moji saradnici prikupljaju dokumente, ja do dokumenata ne mogu ni da dođem, što vam je poznato, pregledaju te dokumente, gledaju šta može, imaju ogromne probleme da do dokumenata dođu, rade jedan veliki posao u vezi s tim, a što se tiče ispitivanja svedoka, ja ne znam da li bi ih neko drugi brže ispitivao od mene ovde. Prema tome, uopšte se ne radi da ja radim šta mi padne napamet. Ovde ispitujem svedoke, ovo vreme koristim, ja se nadam, sasvim produktivno, ispitivanjem svedoka. Svako mora da koristi vreme za ispitivanje svedoka. Ne mogu saradnici to da rade mesto mene paralelno. Valjda svedoci treba ovde da svedoče.

SUDIJA BONOMI: Ali bilo je mnogo primera svedoka čije je svedočenje moglo ovde da bude prezentovano na mnogo efikasniji način u pisanom obliku, a ne usmenim ispitivanjem koje je zaista i održano. Vi, u stvari, načinom na koji prezentirate svoju odbranu škodite svojoj odbrani, zbog toga što niste u mogućnosti da se koncentrišete na važna pitanja. Vi toga morate da budete svesni. Znae da imate ne raspolaganju iskusne advokate koji za vas mogu da pripremaju materijale. Međutim, iz vašeg odgovora pretpostavljam da ćete dalje da istrajavate na tome da odbijate da koristite njihovu pomoć kako bi oni radili stvari za vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, ja se nadam da vi, kao i ja, dobro razumete šta moje pravo predstavlja, pravo da sam sebe zastupam. To je pravo efektivno, a ne deklarativno. Prema tome, ako ja sam sebe zastupam onda efektivno treba da budem u mogućnosti da koristim to pravo, a ne da mi sada predlažete da me neko drugu zastupa da bi se skratilo vreme.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, da li vi nešto želite da kažete u vezi sa ovim šta je rekao optuženi?

ADVOKAT KEJ: Neću da ponavljam njegove argumente nego ću samo da dodam nekoliko stvari koje su mi pale na pamet, a koje je on mogao da iznese u prilog svom stavu. Svi timovi Odbrane imaju poteškoća sa resursima koji su im na raspolaganju, posebno za upotrebu procedure po Pravilu 89f i 92bis. Timovi Odbrane nemaju onako širok dijapazon profesionalnih istražitelja ili drugih ljudi koji mogu da uzimaju izjave od svedoka na jedan profesionalan način. Neke od izjava od recimo 20 ili 40 strana uzimaju se dva, tri ili četiri dana rada jednog advokata, a svi timovi Odbrane pred ovim Sudom imaju velike poteškoće ukoliko bi želeli da na taj način koriste advokate i propratno osoblje koje im stoji na raspolaganju, zato što to propratno osoblje nije tako osposobljeno da bi moglo da priprema materijale za efikasnu upotrebu na suđenju. Tužilaštvo ima drugačiju alokaciju resursa. Njima je lakše da izdvoje deo osoblja koji će onda moći svoje vreme da posveti pripremanju takvih izjava. Bez obzira na to, znamo da postoje pravila ovoga Suda, odluke ovoga Suda unutar sudske prakse i to je tu. Ono šta ja želim da kažem sa tim u vezi je da je teže Odbrani reći "možete da se koristite tim istim pravilima," kad je

u stvarnosti reč o postupku koji je daleko prikladniji Tužilaštvu kao instituciji nego nekom timu Odbrane. I ako je to možda prikladnije za njih, moram da kažem isto tako da je do promene u pravilima došlo na zahtev Tužilaštva. Odbrana se nikad nije složila, nikada nije podržala takvu izmenu pravila, budući da je itekako bila svesna svojih ograničenja. Mislim da se sada, dakle, bavimo ne razdvajanjem optužnica, samo kosovskog segmenta, nego produženjem vremena za sve tri optužnice i situacijom optuženog uopšte u vezi sa svim optužnicama sa kojima je suočen. Kad je, dakle, reč o sve tri optužnice, ja sam to već rekao u mojim argumentima u vezi sa razdvajanjem optužnica, a to je da mi smatramo da on mora da ima dovoljno vremena da iznese efikasnu odbranu, jer je on već rekao da postoji odbrana i da on želi da iznese odbranu i u vezi sa hrvatskim i bosanskim segmentom optužnice. Mi smo do sada u dokaznom postupku Odbrane najveći deo vremena, 85 do 90 posto, posvetili kosovskom segmentu optužnice. Ja želim da on dobije dovoljno vreme za Kosovo i dovoljno vreme za Hrvatsku i Bosnu. Kad je reč o ukupnom vremenu koje optuženi traži, još nisam uspeo da to preračunam u broj dana ili uopšte u vremenski period.

SUDIJA BONOMI: Ali mislim da je to dosta lako, jer to se ne razlikje mnogo od originalnog vremena koje je predviđeno. Znači, za 360 sati koje je dobio trebalo je 18 meseci, tako da ako traži još 380, znači da će to biti nešto više od godinu i po. Mi svi već dobro znamo da su procene optuženog za glavna ispitivanja sasvim nerealna i da on vrlo često ispituje više nego dvostruko duže vremena od onog vremena koje je predvideo. Prema tome, sada smo suočeni sa perspektivom da bi izvođenje dokaza Odbrane trajalo tri godine više nego što je bilo predviđeno na početku.

ADVOKAT KEJ: U pravu ste, ja nisam obračunao i Tužilaštvo u to.

SUDIJA BONOMI: Da, to takođe treba da se uračuna, jer će svedoci takođe da budu unakrsno ispitivani.

ADVOKAT KEJ: Da, moram da priznam da istorijat pokazuje da će Tužilaštvo da osporava gotovo sve šta Odbrana iznese, tako da tu zaista nema mesta da se na neki način suzi broj spornih pitanja ili da se postigne neka osnova sporazumno dogovorenih činjenica. Kad je reč o pitanju pravičnosti dodeljenog vremena, mi smatramo da optuženom treba omogućiti da iznese efikasnu odbranu. Pretresno veće ne mora da smatra da obe strane

imaju istu količinu resursa, da su podjednako jake, zato što to, po mom mišljenju, ne bi bilo prikladno. Mi smo ovde suočeni sa jednom nejednakom situacijom, kako po pitanju profesionalaca tako i po pitanju resursa. Bez obzira na to šta Tužilaštvo kaže o svojim resursima, mislim da je sasvim očigledno da oni imaju jedan ogroman korpus tehničke ekspertize i imaju dovoljno osoblja koje radi na nekim stvarima tokom samog postupka, oni mogu da istražuju, oni mogu da pripremaju podneske dok traje postupak, sve to daleko prevazilazi resurse bilo kog tima Odbrane. Prema tome, imamo nejedanke snage sa ove dve strane i to treba da se uzme u obzir kada se optuženom odobrava vreme za izvođenje dokaznog postupka Odbrane. To svakako treba da se uračuna i to, dakle, kažem čisto uopšteno govoreći. Ne znam da li još uvek mogu da vam pomognem.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Kej. Gospodine Najš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hteo bih još nešto da dodam.

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, u vezi sa ovom sporošću, molim vas, želim da vas podsetim da upravo ovaj član 14 Međunarodnog pakta, paragraf 1 koji nisam citirao predviđa javnost. "Svako ima pravo na pravično javno suđenje". Ta javnost se ostvaruje javnim i usmenim ispitivanjem svedoka. To je apsolutno u skladu sa ovim pravima koja su ovde rečena.

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću, tu se radi čisto o pitanju tumačenja. Vi vrlo dobro znate da pravo na javno suđenje nije apsolutno i da se od toga može odstupiti u interesu zaštite žrtava i svedoka i da naš vlastiti Statut (Statute) to predviđa.

TUŽILAC NAJŠ: Časni Sude, kad je reč prvo o metodi proračuna, mislim da se uglavnom slažem sa procenama koje je izneo sudija Bonomi. Proračun o tome da mu treba dva sata po svedoku je tek jedna trećina od one situacije kakva je do sada bila. Znači, dva sata po svedoku bi bilo 30 nedelja za glavno ispitivanje, a on je do sada potrošio 91 za glavno ispitivanje. Prema tome, ako tu još dodamo 60 posto za unakrsno ispitivanje, dobijamo neke tri godine. Stav je Tužilaštva da ne treba produžiti vreme za izvođenje Odbrane. Optuženi nije izneo nikakav argumenat da opravda produženje

vremena. Pretresno veće je pažljivo proračunalo vreme koje smo mi potrošili i njemu dalo isto vreme. Pretresno veće je od samog početka, da tako kažem, bilo ljubazno prema optuženom, ne mislim tu na uobičajeno značenje reči "ljubazno", nego mislim da kažem da ga je Pretresno veće smatralo inteligentnim čovekom i poštovalo ga kao inteligentnog čoveka. Pretresno veće mu je više puta reklo "gledajte šta radite, pazite, biće posledica zbog onoga šta radite" i sada nema nikakvog razloga da se od takvog pristupa odstupi osim ukoliko Pretresno veće ne promeni mišljenje i ne zaključi da optuženi intelektualno nije sposoban da shvati, da primi i shvati onaj savet koji ste mu redovno davali i šta on treba da preduzme da bi ovo suđenje doveo do kraja na zadovoljavajući način za svoje sopstvene interese. Vidimo da je on uporno odbijao da primi savete, vidimo da se on vrlo često uopšte ne bavi proceduralnim pitanjima, pokušavajući da tako stvori utisak kako ga to uopšte ne zanima, ali on ima interesa za takve stvari. Činjenica dalje stoji da mu je Pretresno veće dalo najbolje savete o tome kako da koristi proceduru i da mu je reklo šta da radi. Sada kada se to dogodilo i budući da on nije uzeo nikakvog profesionalnog advokata da mu pomaže, on sada ne može da kaže koje bi mu to dodatno vreme moglo biti potrebno da se odluči da deluje na razuman način i ekonomično, jer da je on rekao, "evo, učinio sam najbolje šta sam mogao, ali mi je potrebno još malo vremena," onda bi Sud verovatno želeo da to uzme u obzir i da razmotri. Međutim, mi sada jednostavno ne znamo kako bi izgledala situacija da se optuženi ponašao na razuman i logičan način.

SUDIJA BONOMI: To je upravo i moj problem, gospodine Najs, ali da vas prvo pitam nešto u vezi sa brojkama. Vi radite na osnovi 190 svedoka.

TUŽILAC NAJS: Mislim da je on rekao dva sata za glavno ispitivanje.

SUDIJA BONOMI: Da, da. Dakle 190 svedoka?

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA BONOMI: Dobro, ali ako uzmemo šest sati za 190 svedoka, a vi ste, dakle, procenili da bi stvarno vreme za glavno ispitivanje bilo šest sati, ispalo bi na kraju ...

TUŽILAC NAJS: Oko 1.000 sati, malo više od 1.000. I ako to podelimo sa četiri, onda je to malo više od 250 dana.

SUDIJA BONOMI: Skoro 300 dana.

TUŽILAC NAJS: Da, to je jedno vrlo dugo vreme.

SUDIJA BONOMI: I ako radimo tri dana nedeljno tokom 40 nedelja u godini ili koja je već stvarno brojka, to je, dakle, jedan bitno duži period nego onaj koji ste vi izneli, jer to onda ispada mnogo duže od onoga šta sam ja predvideo, to je mnogo duže od tri godine.

TUŽILAC NAJS: Da, možda, ja sam to na brzinu proračunao. Isto tako mislim da treba primetiti da od kako je pre par nedelja održana rasprava o razdvajanju optužnica nije bilo nikakvog smanjenja vremena koje je optuženi potrošio na glavno ispitivanje, osim u jednom slučaju, ni na dodatno ispitivanje. Očigledno je došlo do nastavka prvobitne prakse. Moram da spomenem jedan izuzetak. Sećate se svedoka Farkaša. Bilo je dogovoreno da on mora da ode jednog konkretnog dana i dodatno ispitivanje je tada bilo veoma efikasno. Trajalo je 20 minuta. To nam pokazuje da ovaj optuženi itekako dobro zna kako da efikasno koristi vreme onda kada to želi. Prema tome, mi i dalje stojimo čvrsto na stanovištu, a to je da uz svo dužno poštovanje Pretresno veće mora da ima dovoljno hrabrosti da se drži svoje odluke koju je donelo u skladu sa interesima optuženog i celo vreme poštujući inteligenciju optuženog. To jednostavno ova situacija sa kojom smo se suočili odražava činjenicu da se optuženi opredelio da se satera u ugao i na taj način pokušao da Pretresno veće satera u ugao.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, optuženi je dobio isti broj radnih sati kao i Tužilaštvo, onaj broj radnih sati koji je Tužilaštvo iskoristilo za izvođenje svojih dokaza. Šta biste odgovorili na argument da ravnopravnost u ovim okolnostima neće nužno dovesti i do pravičnosti?

TUŽILAC NAJS: Mogu da kažem samo ono šta sam ranije rekao, nikad nećemo znati. Možda kada bi optuženi radio sve šta može da iskoristi sve procedure koje mu stoje na raspolaganju, možda bi mu čak trebalo i manje vremena od vremena koje je potrošilo Tužilaštvo. Možda bi se manje vremena trošilo na nepotrebne svedoke. I onda bi on možda mogao da

kaže, "čekajte, ipak mi treba više," i onda bi on to vreme i dobio. Međutim, ne može se samo zbog toga što dve strane imaju različite resurse automatski reći da je došlo do neravnopravnosti. Evo, da kažem nešto o argumentima gospodina Keja o tome da ova Odbrana teško može da se služi Pravilima 89(F) ili 92bis, zato što advokati rade druge stvari. To je nešto šta ne može sada da počne da utiče na ovo suđenje, u ovoj fazi. Praksa korišćenja dokaznih predmeta u pisanom obliku umesto glavnog ispitivanja je raširena širom sveta. U građanskim parnicama u Velikoj Britaniji (Great Britain) to se koristi već dugi niz godina. Ovde ima dovoljno profesionalnog iskustva da to može da se koristi i ovde. Prema tome, da je optuženi odlučio da poslušava savet Pretresnog veća i da je pokušao da radi na isti način na koji je radilo Tužilaštvo koristeći Pravilo 89(F) i da je onda imao poteškoća budući da nema dovoljno resursa za to, onda bi, naravno, samo trebalo da upozori Pretresno veće na to i sigurno bi se nešto u vezi s tim preduzelo zato što je ovo Pretresno veće rešeno da kad optuženom trebaju neki resursi, da on te resurse tada i dobije. Prema tome, mislim da taj argument jednostavno ne može da bude usvojen. Vrlo je važno imati na umu da je ovaj argument o resursima jedna novina u arsenalu optuženog sa kojim on nastupa u ovom postupku. Želim da skrenem vašu pažnju na jednu stvar, ne znam pre koliko nedelja je to počelo. Tek pre nekoliko nedelja je to postao njegov novi argument. Do tada, nije se uopšte govorilo o praktikalijama. On je do tada jednostavno čvrsto rešio da uopšte ne sluša savete koje je dobijao. I onda odjednom, čini mi se pre otprilike mesec dana, su prvi put pomenute prve stvari o tome da postoje neke praktične poteškoće. Praktičnih poteškoća nema. Videli smo ga ovde sa svedocima, videli smo ga kako ima mnogo listova papira sa napisanim stvarima koje treba pomenuti, o kojima treba govoriti, znamo da zna da postavlja pitanja, vidimo da zna koji dokumenti dolaze, o kojim dokumentima treba govoriti, prema tome, sasvim je sposoban da se služi uslugama svojih saradnika i advokata. Njegova tvrdnja da on sve mora sam da radi je besmislena. Na kraju krajeva, ni gospođa del Ponte (Carla Del Ponte), ni ja ne ispitujemo sve svedoke. Ona se ne sreće ni sa jednim svedokom, ja se srećem sa nekim svedocima, ali pre nego što svedoci dolaze da svedoče, ja nadgledam njihovo pripremanje koje obavljaju drugi ljudi. Kako bih ja to sve sam mogao da uradim? A tvrdnja optuženog kad bi jedan Međunarodni sud ovako uzeo ozbiljno, značila bi da ovde stvari uopšte ne mogu da se rade. Da je on želeo, suprotno onome šta je ranije rekao, da sve poziva da dođu ovamo, on je mogao da uzme mehanizam iz Pravila 89(F) ili 92bis još pre više od godinu dana. I to je trebalo da uradi.

Časni Sude, nisam siguran da li sam u dovoljnoj meri odgovorio na ono šta ste rekli o nejednakosti. Kad je reč o nejednakosti resursa, da, naravno, Tužilaštvo kao institucija na ovom Sudu, kao i u bilo kom drugom pravnom sistemu će uvek imati pri ruci više resursa izvesne vrste nego onog šta imaju advokati Odbrane. Međutim, to nema nužno kao rezultat nejednakost. U ovoj fazi suđenja optuženi odgovara na navode, teret dokazivanja nije na njemu, on odgovara na te navode tako da ustanovi koje svedoke treba pozvati i koje dokumente želi da uvrsti u spis. Sa poslednjim svedokom videli smo jedan vrlo jak primer nejednakosti sa tim da je u ovom konkretnom slučaju nejednakost obrnute vrste. Sasvim je jasno da kad je reč o poslednjem svedoku Jeliću, da su optuženi i njegovi saradnici imali pristup celom nizu dokumenata koje smo mi pokušavali da dobijemo više od tri godine, mislim tu na naređenja koja su došla sa svedokom Jelićem. Videli smo i ranije primere kada su oni preko noći uspeli da nabave neke ratne dnevnikke koje smo mi godinama bezuspešno tražili. Prema tome, nejednakost ne funkcioniše samo u jednom smeru. Dakle, nejednakost se ne sme uzeti kao automatska realnost. Nejednakost možda postoji, ali to nismo ustanovili. Isto tako, nismo ustanovili da nejednakost, sama po sebi, zahteva više vremena. A čak i ukoliko uzmemo da nejednakost traži da se da više vremena, mi ne znamo koliko vremena. Zašto? Zato što optuženi nije iskoristio ni jednu priliku koju mu je dao ovaj Sud. Časni Sude, jedini osnov na temelju koga bismo mi mogli da zamislimo da Pretresno veće optuženom da više vremena je to da ukoliko Pretresno veće se osvrne unazad i onda kaže, "dobro, mi smo ga tretirali uopšte kao inteligentnu osobu koja može da sluša naše savete i vidi šta govorimo, međutim, pogrešili smo, trebalo je da ga tretiramo kao osobu koja nije u stanju da sluša savete, sledi naloge Pretresnog veća i savete koje je dobio od mojih uvaženih kolega u Odbrani". I možda bi onda pravilan izlaz bio da mu se da više vremena, jer kao što sam rekao u našem nedavnom pisanom podnesku, on ovde sada sve tera u ugao pokušavajući da stvori situaciju kojoj bi suđenje trajalo neprihvatljivo dugo vremena. Čineći to, njega treba tretirati kao osobu koja je inteligentna, raspoloža relevantnim informacijama i svesno sama donosi svoje odluke. I ako to onda znači da je on odlučio da ne izvodi dokaze za Hrvatsku ili Bosnu, onda neka tako bude. Dozvolite mi da dodam još jednu stvar. Ako pogledamo ceo istorijat pokušaja da se reše razni problemi u vezi sa odlaganjem i produžavanjem ovog suđenja, kad je ovo Pretresno veće odlučilo da dodeli advokata, vrlo je pažljivo to uradilo samo na osnovu zdravstvenog stanja optuženog. Ono je opet bilo ljubazno prema optuženom i nije zaključilo

ništa drugo šta bi išlo na njegovu štetu. Kad je Žalbeno veće promenilo nalog o modalitetu rada, što je neizbežno imalo uticaja na vreme koje će bito potrebno za suđenje, ovo je Pretresno veće apsolutno i u potpunosti poštovalo tu odluku Žalbenog veća. I taj nalog o modalitetima je ono šta je dovelo do sadašnje situacije. Pretresno veće zato može da bude sigurno da bi poštovanje tog naloga takođe bilo nešto šta treba da se poštuje, ali je to je pak jedna druga tema za drugo mesto i drugo vreme. I još samo jedna stvar koju ja mogu da pomenem, a to je količina dokumenata. To se, naime, stalno pominje, ali mislim da se tu pogrešno predstavlja stvarnost. Količina dokumenata koje treba uručiti optuženom na ovom položaju će uvek biti ogromna zato što mi imamo dužnost da mu, kad god to možemo, damo sve materijale oslobađajućeg karaktera. To je problem na svim suđenjima ovde, a pogotovo veliki problem na suđenju ovakvih razmera. I, isto tako, mislim da Pretresno veće zna, a trebalo bi da javnost zna da se pokušava da se taj problem reši tako da se materijali dostavljaju u elektronskoj formi kako bi ga zainteresovane strane same mogle da pretražuju. Nije sada u našim rukama, mi nemamo mogućnost da smanjimo količinu materijala za koji imamo dužnost da ga dostavimo optuženom. Osim ukoliko se optuženi možda ne bi složio da suzimo parametre pretraživanja, jer mi ta pretraživanja izvodimo, zapravo, za njega. I ja mislim da je to jedinstveno za ovo Pretresno veće. Ja sam na samom početku izneo koji su naši parametri pretraživanja i zamolio sve druge prisutne u sudnici, uključujući i Pretresno veće, da ukoliko imaju neke rezerve o našim metodama pretraživanja i parametrima pretraživanja da nam to kažu. I mi smo čuli tek jedan sitni predlog i to predlog koji bi povećao obim pretraživanja. Prema tome, ogromna količina materijala koja je uručena optuženem dolazi zbog toga što je naša referentkinja za Predmet, gospođa Diklić (Diklich), vrlo često njemu dostavljala materijale koji su već ranije uručeni, jednostavno zato kako bi pri ruci imao materijale koji se tiču konkretnog svedoka koji treba da počne da svedoči. Još jedna stvar. Da bi se ovom optuženom pomoglo, gospođa Diklić je uvek njemu ponovo uručivala materijale koji se odnose na konkretne svedoke, pre nego što ti svedoci počnu da svedoče kako on to ne bi morao da pronalazi u svojim materijalima. I on to zna. Isto tako mi znamo da on oslobađajuće materijale po Pravilu 68 vrlo efikasno koristi prilikom ispitivanja svojih svedoka, kao što ga je koristio i prilikom unakrsnih ispitivanja naših svedoka. Uzgred rečeno, podsetili su me na još jednu stvar iz paragrafa 13 našeg pisanog podneska. U februaru ove godine sudija Robinson upozorio

je optuženog da ne treba da očekuje da će mu biti dodeljeno više vremena, budući da se nije poslužio resursima koji su mu na raspolaganju.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je nešto bilo iskorišćeno.

TUŽILAC NAJS: Prema tome, zahtev optuženog doveo bi nas u jednu nerealnu situaciju u kojoj bi suđenje jako dugo trajalo ili se možda uopšte ne bi ni završilo. I možda je to ono šta on želi i zato se tome treba odupreti. Prema tome, ja ponavljam, Pretresno veće je do sada prema optuženom postupalo pravično i ljubazno i koristim tu reč u svim mogućim značenjima i došlo je vreme kad jednostavno mora da se kaže da ne može da dobije više i da će se suđenje završiti u dodeljenom vremenu.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li želite da kažete nešto u vezi sa nedavnim izveštajima lekara? Siguran sam da ste dobili te lekarske izveštaje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne znam, možda je to dostavljeno gospodinu Rakiću. Možda je dostavljeno, ja ovih dana nisam video nikave izveštaje.

SUDIJA ROBINSON: Kako je to moguće? Obraćam se sada pravnom savetniku. Gospodine Kej, da li ste ih vi dobili?

ADVOKAT KEJ: Da, dobili smo kopiju izveštaja otorinolaringologa.

SUDIJA BONOMI: Da, ali postoji takođe i izveštaj doktora van Dajkmana (Van Dijkman).

ADVOKAT KEJ: O kom datumu sada govorimo? O 2. decembru?

SUDIJA ROBINSON: Ne mogu da shvatim, gospodine Miloševiću, kakve su to okolnosti koje su dovele do toga da vi ne dobijete ovaj izveštaj.

ADVOKAT KEJ: Dakle, imamo 6. decembar, to je izveštaj otorinolaringologa, mi smo dobilo taj izveštaj 7. decembra, a nemam nikakav drugi izveštaj. To je bio izveštaj stručnjaka za sluh.

SUDIJA ROBINSON: Da li imate izveštaj neurologa, radiologa?

ADVOKAT KEJ: Ne, imao izveštaj doktora van Dajkmana od 1. decembra, međutim, nismo dobili nikave izveštaje ove nedelje.

SUDIJA BONOMI: Ali rekli ste da ste dobili jedan izveštaj od 6. decembra, mislim da je to bio doktor de Lat (de Laat).

ADVOKAT KEJ: Da, izveštaj doktora de Lata od 29. novembra.

SUDIJA BONOMI: Doktor de Lata je uglavnom potvrdio ona što je doktor Andrić rekao u vezi sa problemima sluha, a drugi izveštaji su se bavili time da li postoji veza između toga i kardiovaskularnih poteškoća, a mislim da se izveštaj neurologa bavi sa onih šest pitanja doktorke Šumilina (Margarita Shumilina), da se takođe pominje i mogućnost onoga što je rekao doktor de Lat u vezi sa rešavanjem poteškoća sa sluhom u sudnici.

ADVOKAT KEJ: Da, to su oni tehnički detalji, mislim da smo sve to dobili.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, samo nam potvrdite da li ste dobili izveštaj doktora Arta (N.J.M. Aart), neuroradiologa. To je ovaj poslednji izveštaj.

ADVOKAT KEJ: Da, to je od 6. decembra, nemamo taj dokument ovde u spisu, ali imamo ga u drugoj prostoriji, ali dobili smo taj dokument.

SUDIJA ROBINSON: Nije mi jasno zašto optuženi ne bi dobio taj dokument.

ADVOKAT KEJ: Mi ga imamo, a doktor Rakić, u stvari, ne bi trebalo da kažem doktor Rakić, već profesor Rakić, on je ovde i njegovo ime se nalazi na spisku ljudi koji bi to trebalo da dobiju tako da sam siguran da je on to dobio. Mi ćemo obezbediti da se dostavi jedna kopija.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vaš zahtev da vam se dodeli još dodatnih 380 sati bi u stvari značilo da bi suđenje trajalo još otprilike tri godine. Dakle, postupak bi se produžio za još tri godine. Ako je to tako, recite mi zašto ne bi bilo razumno da ja zaključim da vi to niste izneli na jedan

odgovoran i ozbiljan način i zbog čega ne bi trebalo da pretpostavim da to stvari predstavlja jedno cinično zanemarivanje obaveza i dužnosti ovog Suda, a to je da se obezbedi pravičan i brz postupak, odnosno, pravično i brzo okončanje ovog postupka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pre svega nikako ne mogu da shvatim da ste 380 sati pretvorili u tri godine. To znači svakih 100 sati računate godinu dana. Tako da je to nešto, verovatno je problem sa inteligencijom o čemu govori gospodin Najs, a vama...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne gospodin Najs je to izračunao, a vi treba da nam kažete zašto to ne iznosi toliko vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, upravo u mojim nastojanjima da maksimalno skratim sva potrebna vremena i da maksimalno skratim listu svedoka, rezultat je tih 380 sati. A 380 sati, kao što znate, ne iznosi toliko. Valjda vam je jasno koliko iznosi 380 sati. Prema tome, ja upravo ukazujem na činjenicu da je tih 380 sati računato tako da se računa otprilike prosečno dva sata po svedoku. A želim da vi znate da ni u jednoj stvari nisam nastojao da vreme prolongiram. Naime, nastojao sam da ga koristim što racionalnije u okvirima mojih mogućnosti.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da imate na umu da vi, u stvari, koristite duplo više vremena od vremena koje ste vi procenili. Jer to je činjenica, to se do sada tako odvijalo, dakle, ne radi se o tome da se tu sad nešto pogađa, nagađa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je drugo i te procene potrebnog vremena, ja ne mogu da kažem da su uvek bile tačne. Nisu. Povučte svedok nekad više vremena za više pitanja, više odgovora, ima i raznih drugih okolnosti koje utiču na usporavanje, međutim, ja računam sa ovim vremenom da ga efektivno iskoristim. O tome je ovde reč. Molim vas, svaki radni dan ovde ima četiri sata i 15 minuta, hajde da kažemo samo četiri sata, pa to znači 380 sati je mnogo manje nego 100 radnih dana. Ja ne znam kako je gospodin Najs iz toga napravio tri godine. To ne razumem. 400 sati bi bilo 100 radnih dana, a ovo je manje, ovo je znači 90 da kažemo. Ili nešto slično. Prema tome, ne može se od toga napraviti nikako ni godina dana.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali to ne obuhvata unakrsno ispitivanje. Vi morate da uračunate i unakrsno ispitivanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 90 sa unakrsnim bi onda bilo 150. Pa, je to opet 150 dana sa unakrsnim ispitivanjem. Pa opet, nije godina dana. A ne tri godine. Pa, mislim neka elementarna matematika za osnovnu školu je ovde u pitanju. Nije nikakva viša.

SUDIJA ROBINSON: Ovim smo završili ovaj deo rasprave. Molim da se uvede svedok Sel.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što uđe svedok hteo bih da pokrenem jedno proceduralno pitanje u vezi sa ovim istim svedokom, ali molim da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

TUŽILAC NAJS: Mislio sam da će mi biti potrebna jedna sednica ako se prihvate moji zahtevi.

SUDIJA ROBINSON: Jedna sednica?

TUŽILAC NAJS: Da, jedna sednica, videću kako će reagovati na moje tvrdnje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Sel, možete da sednete. Izvolite. I dalje ste pod svečanom izjavom koju ste dali na početku.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Sel, sećate se da je ispitivanje na osnovu dvojice muškaraca sa kojima je Tužilaštvo razgovaralo i koji su pomenuli ime Čolović da je to dovelo do toga da ste vi identifikovali postojanje dnevnika. Mi smo naložili, odnosno, Sud je naložio da se dostave ti dnevnic i oni su i dostavljeni. Radi se o dnevnicima koji su pisani rukom, mi imamo samo fotokopije. Originali su zadržani u Beogradu. Časni Sude,

mi smo delimično preveli samo određeni broj strana. Ja ću sada podeliti dokumente. Na početku se nalaze prevedene strane, a ograničeni broj strana koji je delimično preveden sledi nakon toga. U skladu je sa praksom ovog Pretresnog veća da se ne predočava ništa drugo sem ono šta će da se koristi i pominjati u sudnici. Mi ovde imamo kompletan primerak za svedoka budući da će on možda hteti da se uveri da li je to šta ima pred sobom potpuni dokument, a što se tiče obeležavanja strana oba dnevnika, ona postoji, mada su na nekim mestima brojevi veoma bledi i nekad se čak ni ne vide. Pretresno veće će, ako pogleda ovaj dokument, videti su kopije pravljene jedne i druge strane. Evo, na primer, ovde vidimo strane 67 i 68, odnosno, 68 i 69, tu se jasno vide brojevi strana. A na samom početku videćete da koristimo isti način obeležavanja strana i možda bi Pretresno veće, kako bismo brže radili, pogledalo engleske strane, a onda, po potrebi, gledalo i originalne strane. Gospodine Sel, molim vas da pogledate ovu kompletnu kopiju. Mi ovo nećemo podneti kao dokaz, ali je zgodno da vi pogledate. To smo dobili iz Beograda i to iz Ministarstva spoljnih poslova i od Vojske. Molim vas da pogledate ovaj dokument i da nam kažete da li je to kopija, da li su to kopije vaša sva dnevnika.

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najš, ja bih vas na početku ispravio, znači ovo nije dnevnik, znači, to nije dnevnik nego radna beležnica. Jer ja kao komandir čete nisam vodio dnevnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, beležnica. Da li je to vaša beležnica?

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Da, da, ovo je moja beležnica, znači, to je iz perioda 1998. godina i 1999. godina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ću proći što je brže moguće kroz ove strane i to po raznim temama. Prva tema kojom želim da se pozabavim jeste to šta ste vi prošli put rekli da ne znate ništa o Esadu ili o Šemsi Čolović. Molim vas da pogledate stranu 43 u donjem desnom uglu i odmah, ako pogledamo ispod onoga što je zapisano pod 25. junom 1998. godine, daćemo vam sada tu stranu, nakon 33...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A ja vidim da na transkriptu gospodin Najš je rekao 33. Neka je greška bila u prevodu, rečeno je u prevodu 43. Zato svedok ne može da nađe.

SUDIJA ROBINSON: Radi se o strani 33, gospodine Sel. A datum je 25. jun 1998. godine.

TUŽILAC NAJS: Da li je to pisano vašom rukom? Ovde stoji "Potraga za Čolovićem".

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Da, gospodine Najs, to je pisano mojom rukom, Čolović Ersad, samo da vam objasnim, pušten je na lekarski pregled. Znači, mi smo na logorsku prostoriju Šulane izašli negde oko 15., 16. juna, čini mi se, i on je pušten na lekarski pregled u Vojnu bolnicu Niš. Međutim, u Vojnu bolnicu Niš se nije javio i od tada se nije nalazio u jedinici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi prošli put uopšte niste mogli da se setite Čolovića. Šta vam je sada podstaklo sećanje?

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najs, ovo je 1998. godina, znači bez beleški, zato sam i rekao da bih voleo da imam moje beleške, radnu beležnicu da proverim da ne bi došlo do toga da ispadne da govorim nestinu. Znači Čolović Ersada vojnika sam imao, znači to je mlad vojnik martovske partije, znači generacija 1998. godine, on je u premeštaju, samo malo dozvolite, u premeštaju je došao u moji jedinicu oko 15. juna. Zbog bolesti je pušten sa logorske prostorije na lekarski pregled i od tada se više nije javljao u jedinicu.

SUDIJA BONOMI: Ali to nije odgovor na postavljeno pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gledajte, prošli put kad ste bilo ovde, niste znali ništa o Čoloviću. Mi ne možemo da pročitate sve šta piše na ovoj strani dnevnika, ali recite nam, da li vi ovde negde možete da pročitate da piše da je on išao u bolnicu i da se nije vratio, jer mi smo ovde samo uspeli da pročitate "Potraga za Čolovićem Ersadom". Ništa tu ne piše o Vojnoj bolnici.

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najs, znači na logorskoj prostoriji nismo imali lekare. Znači, vojnik je sa pratiocem pušten u Đakovicu (Gjakove), u bolnicu, u stacionar na lekarski pregled.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Slušajte, molim vas, moje pitanje.

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Zbog čega su vojnici išli u kasarnu sa logorske prostorije.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Sel, vas pitaju zašto vi niste ničega mogli da se setite o ovoj osobi kad ste prošli put bili ovde, a sada ste se uspeli da setite svih tih detalja iako u vašoj radnoj beležnici stoji samo njegovo ime. Dakle, prvo, da li razumete pitanje i ako razumete, molim vas, pokušajte da odgovorite.

SVEDOK SEL: Odlično razumem pitanje, međutim, izgleda da vi mene ne razumete. Na osnovu beleške ove koju imam ovde, znači, ja sam se setio tog vojnika, ja bez beleški, lepo sam rekao na prošlom svedočenju da ne mogu bez beležaka da potvrdim da li je to tačno ili nije. I zato sam naredio, znači, 25. juna 1998. godine da se pokrene potraga za Čolovićem.

SUDIJA KVON: Znači, vi kažete da sad kad ste videli ovo ime da ste se svega toga setili.

SUDIJA ROBINSON: Ali ovde stoji "Potraga za Čolovićem", ne stoji samo ime.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, ne želim da potrošim mnogo više vremena na to, ali dakle, da vidimo stranicu 37. Sa leve strane vidimo da se na još jednom mestu pominje, zapravo strana 36, na levoj strani papira, ovo nismo preveli, ali evo, to sam upravo ovog trenutka primetio, vidite dakle, stranica 36 sa leve strane, pri sredini da se još jednom pominje da se traga za Čolovićem. Vidite li to, pri sredini strane?

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najs, ovde stoji, znači, "Čolović Ersad, dobili smo izveštaj da je u bolnici" i lepo piše bolnica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da pročitate tačno šta piše, ipak je to vaš rukopis.

SVEDOK SEL – ODGOVOR: "Čolović," samo ne mogu tačno da vidim ovde, dole ime bolnice, odnosno, "poternica," izvinjavam se, izvinjavam se, znači za njim je pokrenuta poternica jer ja sam kao komandir jedinice bio dužan da pokrenem poternicu pošto se on nije nalazio u svom odeljenju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, sada sledeće što nas zanima je strana 56, tu ponovo vidimo njegovo ime, to je popis imena, on je čini mi se broj 2 na listi. Čolović Ersad.

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Znači, stoji gore, gospodine Najs, "Bekstvo," znači, Čolović Ersad je u bekstvu i legalno je, znači, za njim pokrenuta poternica, znači, preko organa bezbednosti, odnosno, poterne službe. Znači da se od tada on više uopšte nije nalazio u jedinici. To je 1998. godine, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada strana 68, molim. Vidite, gospodine Sel, ono što ja želim da saznam, a možda ste to vi već zapravo i rekli je sledeće. Samo trenutak. U stvari zaboravite 68 ...

SUDIJA ROBINSON: Ne možemo da radimo duže od 13.43.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, idemo na stranu, da vidimo, 170, čini mi se, a ako to nije to onda ću postaviti pitanje i ovako i onako, zaboravite 170, ustvari. Dakle, videli smo do sada tri mesta na kojima se u radnoj beležnici spominje Ersad Čolović, a mislim da ih ima još dva, tri. Kad sam ja poslednji put izneo navode za koje sam rekao da dolaze iz usta Ersada Čolovića, vi ste potpuno negirali da je on uopšte bio u vašoj jedinici. Da li ste to uradili zato što ste znali da je verovatno da bi, to jest čovek mogao da kaže istinu o vama?

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najs, to je dug vremenski period. Ja sam vam lepo rekao, ako ste me razumeli i ako ste me pažljivo slušali da ne mogu bez radnih beležnica da ustanovim da li je taj vojnik bio kod mene ili nije. Taj vojnik je faktički, znači, od 20. juna 1998. godine u bekstvu i kako je mogao da da izjavu o menu 1999. godine kad uopšte nije bio u jedinici?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još jedno pitanje da se nadovežemo na ono šta je rekao sudija Bonomi. Da li vaš mozak funkcioniše tako da kad vi vidite jednu jedinu reč kao što je reč Čolović, da bez obzira na to što ste ranije čuli tu reč, tek kad vidite tu reč napisanu na stranici papira da tek onda to pokrene celo vaše sećanje o tom čoveku. Da li tako funkcioniše vaš mozak?

SVEDOK SEL – ODGOVOR: Gospodine Najs, nećemo da ulazimo sada u neke stvari kako čiji mozak funkcioniše, ja sam vam rekao da su mi potrebne beležnice da bih mogao da ustanovim da li je taj vojnik bio kod mene ili nije. Kao što vidite, ovaj vojnik je došao u moju jedinicu oko 15. juna, znači 20. juna 1998. godine izvršio samoudaljenje, znači, posle lekarskog pregleda nije se vratio u jedinicu i od tada je on u samoudaljenju. Znači, one

izjave koje je dao o meni, nije mogao da da nikakvu izjavu zato što smo mi izvodili obuku na logorskoj prostoriji. I jedinica nije učestvovala u borbenim dejstvima u tom periodu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, želim samo da konstatujem da se tu ne radi samo o jednoj jedinoj reči "Čolović", nego tu piše "Potraga za Čolovićem" i to je onda možda dovelo do svedokovog sećanja.

TUŽILAC NAJS: Da, ali se nigde ne pominje ni bolnica ni ništa drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da kažem, inače, gospodine Robinson, postoji fenomen koji se zove vizuelno pamćenje i valjda je normalno kad svedok vidi svoju beležnicu da onda može da se seti nečega.

SUDIJA ROBINSON: Da, to možete da kažete nekom drugom prilikom. Sada ćemo prekinuti sa radom. Gospodine Sel, moraćete da se vratite u ponedeljak u 9.00. Rasprava je završena.

Fond za humanitarno pravo